

II.

C. 24271.

g. 160

24271. II. C. g.

DAREK

pridni mladosti

podelil

Andrej Praprotnik,

učenik v Ljubljani.

Z nekterimi podobnicami.

Drugi zvezek.

V Ljubljani.

Natisnil in založil J. Rud. Milic.

1863.

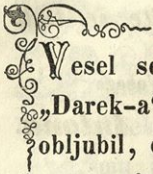

*Pomlad ide,
Zopet pride, —
Čas mladosti le enkrat.*

030035322

Ljubi mladi bravci!

 Vesel sem, da ste prvi zvezek mojega „Darek-a“ radi brali; zato vam, kakor sem obljubil, dam zopet drugi šopek lepih povestic, pesmic in takega koristnega in kratkočasnega blaga za vas. — Zraven pa vam tudi pokažem pismice, ki so mi ga pisali o „Darek-u“ vaš naj večji prijatelj, sloveči slovenski pisavec in imenitni gospod, nepozabljivi rajnski knez in škof, **Anton Martin**. To slavno pismice je od besedice do besedice tako le:

Predragi, častiti gospod Praprotnik!

Prav lepo in pa preserčno se Vam zahvalim za lepi „Darek“, kterega ste prav po otroško spisali in tudi meni poslati blagovolili. Bog daj, da bi čedno delce tudi lepega sadja

*pri naši dragi mladini obrodilo! — Dokler
nimam drugega povernila, prejmite lanske
„Drobtinice“, kojih verli podpornik ste bili tudi
Vi. Bog Vam daj dobro! Pomnite še tudi
vprihodno*

prijatla Vašega

Slomšek s./r. **Antona.**

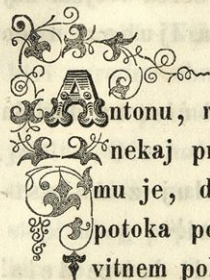
V Marburgi 7. sept. 1861.

Ljubi moji! ali niso to ljubeznjive besede?
Tudi s pričujočim zvezkom priserčno rečem:
Bog daj, da bi tudi to delce obrodilo lepega
sadja pri naši dragi mladini! **Z Bogom!**

V Ljubljani na Kresni dan 1863.

Andrej Praprotnik.

S a n j a.

Antonu, razumnemu dečku, se je enkrat nekaj prav lepega sanjalo. Zdelo se mu je, da se sprehaja poleg bistrega potoka po cvetečem travniku in rodovitnem polji, in da so solnce, zrak, voda in zemlja z njim govorili. Solnce pravi: „Jaz razsvitlujem in ogrevam zemljo, ter tako spolnujem voljo božjo; kaj pa ti storiš, ljubi deček, da spolnuješ voljo božjo?“

Zrak pravi: „Jaz napolnujem in ohranujem vse stvari na zemlji, ter tako spolnujem voljo božjo; kaj pa ti storiš, ljubi deček, da spolnuješ voljo božjo?“

Zemlja pravi: „Jaz rodim cvet in sad, ter tako spolnujem voljo božjo; kaj pa ti storiš, ljubi deček, da spolnuješ voljo božjo?“

„Kaj moram jaz storiti, da bi spolnoval voljo božjo?“ praša deček.

Solnce mu odgovori: „V sercu tvojem naj ti sije in te ogreva živa ljubezen do Boga in do bližnjega!“

Zrak mu odgovori: „Bodi čist na duši in na telesu!“

Voda mu odgovori: „Žaluj z žalostnimi, in veseluj z veselimi!“

Zemlja mu odgovori: „Rodi dobre dela!“

Deček se zbudi, premišlja znamenito sanjo, vboga lepe nauke, spolnuje voljo božjo, in je vedno bolj vesel in srečen na svetu.

Po božji volji se ravnaj,

To prava pot je v večni raj!

Molitev.

Oče Hribar so vselej pred jedjo in po jedi z otroci glasno molili. Mihec in Ančika sta vselej roke lepo sklenila in z očetom pobožno

molila. Jurče pa je malokrat prav molil; oziral se je sim ter tje, se posmehoval, in je še druge pri molitvi motil. Oče so ga zavaljo tega večkrat svarili. Neki dan, ko se je zopet pri molitvi nerodno obnašal, mu oče pravijo: „Jurče! ti nočeš lepo moliti, zato ne boš smel pri nas jesti“. Oče hočejo še dalje govoriti, kar poterka nekdo na vrata. In kdo je? — V hišo stopi ubog popotnik, rokodelski deček, in pohlevno prosi, da bi mu kaj južine dali, ker že dva dni ni nič gorkega jedel. Oče Hribar so radi revežem pomagali; tudi temu ubogemu dečku dajo skledico jedí in kos kruha zraven; in ko ga po govorjenju spoznajo, da je res ubožen pa dober, mu dajo tudi eno desetico in neke ponošene škorne, katerih je že zeló potreboval. Ubogi popotnik se dobremu očetu Hribarju s solznimi očmi zahvali za lepi dar. „Še več ste mi dali, kakor sem prosil“, pravi ginjeni deček, „drugače se vam ne morem zahvaliti, kakor da obljubim, da se bom vsaki dan spominjal vaše

dobrote in za vas molil“. — Ko popotnik odide, govore oče dalje z otroci rekoč: „Vidite otroci, taki popotniki smo tudi mi. Tudi nam se včasih prigodi, da nam kaj manjka. Tudi mi moramo tedaj, kakor ubog popotnik, ponižno prositi nebeškega očeta, da nam dá, česar potrebujemo. Kaj menite, otroci, ali bi bil jaz kaj podelil, če bi bil namesto pohlevnega dečka prišel kak preširen, neroden človek prosit? Gotovo ne! — Vidiš, Jurče, tudi ti si tak neroden človek, kadar se pri molitvi nespodobno obnašaš. Tudi ti ne zaslužiš, da bi te Bog uslišal in ti kaj dal, če ne moliš lepo in pobožno“.

Odslej je bil Jurče ves drugačin. Pred jedjo in po jedi, kadar je vstal in šel spat, in kadar je angelovo češenje zvonilo, je vselej mislil na Boga in prav lepo in pobožno molil.

Ljubi moj, veselo moli,
 Misli serčno na Bogá!
 On povsod nas vedno sliši,
 Kar je treba, rad nam dá.

Božje oko.

Janezek je rad gledal, kako je rumeno solnce vshajalo in zahajalo. Neki dan gre z očetom že zjutraj precej daleč od doma. Na poti pravi očetu: „To je vendar čudno! kamor greva in prideva, vidiva solnce. Ko bi solnce imelo oči, bi povsod vse vidilo, kaj ljudje delajo po svetu“. „Solnce nima oči“, pravijo oče, „pa neko oko je višji in večji kot solnce, luna in zvezde, ki vse vidi, kar ljudje delajo, naj si bo po dnevi ali po noči. Zapomni si, Janezek, to je božje oko, ki vedno gleda na nas in vse svoje stvari. Kjer koli smo, nas Bog vidi; kar koli delamo in govorimo, on vé in sliši“.

Janezek pazno posluša očeta, in si vse to prav dobro zapomni.

Prigodí se, da Janezek enkrat zaide k nekim malopridnim tovaršem, in gre z njimi za vasijo na polje. Po poti pridejo memo lepega

sadnega verta, v katerem so bile drevesa polne naj lepšega zrelega sadja. „Tete!“ pravi nekdo dečkov „tukaj bi bilo kaj za nas!“ „Vidite,“ pravi drugi, „kake rumene hruške in debele slive se nam smejaajo iz pod zelenega perja!“ „Skoro se mi že sline cedé,“ pravi Janezek; „škoda, da nimam denarja pri sebi, precej bi šel kaj tega sadja kupit“. „Čemu bi kúpoval,“ pravi tretji deček, „vidite tukaj luknjo skozi plot; nobeden nas ne vidi; splazimo se na vert, napolnimo si žepe, in smuk! gremo skozi luknjo nazaj in urno naprej!“

Eden za drugim se tedaj plazijo skozi plot, in prvi že sadje klati. Tudi Janezek se že pripogne, da bi šel skozi, kar mu še v pravem času na misel pridejo očetove besede: „Kjer koli smo, nas Bog vidi; karkoli delamo in govorimo, on vé in sliši“. „Krasti ne smem“, pravi Janezek, in ne gre skozi plot za malopridnimi tovarši, ter jih čaka zunaj na poti. Kmali pa zasliši hud jok in žalostno vpitje in ojstre besede. Pogleda

skozi plot in vidi, kako nekdo neusmiljeno pre-
 tepa s palico enega njegovih tovaršev. Za dru-
 gema dvema pa steče nekdo drugi, in ju zgrabi,
 ravno ko hočeta skozi plot odnesti zdrave
 ušesa. — Janezek teče ves preplašen domu, in
 pripoveduje očetu, kaj se je vse zgodilo. Oče
 ga posvaré, da je šel skrivaj od doma; sicer
 pa ga tudi pohvalijo, da se je spomnil na Boga,
 kateri vse vé in vidi, in pravijo: „Nikoli ne po-
 zabi, da

Kjer si in kar storiš,
 Pred Bogom zmir stojiš.
 On vidi v dušo, v serce tvoje,
 Daruj zato mu dela svoje!

Pobožna želja.

Gospod, ti daj mi dobrega duhá,
 Da misel moja tvoja boče vsa!
 Veselo, čisto hrani mi sercé,
 Željé po tebi vse naj hrepené!

Ti z mano hodi, kaži pravo pot.
 Ne pusti priti me v zaprego zmot!
 Kjer koli hodim, sem, in kar storim,
 Povsod za slavo tvojo naj živim!

Bog varuje nedolžnost.

Živela je v neki vasi uboga družinica, oče, mati in njuna hčerka Marica. Oče je bil zidar, in je v bližnjem mestu delal. Zadela pa ga je nesreča, da mu pade težek kamen na glavo, in mora kmali potem umreti. Mati pride s hčerko, ki je bila komaj sedem let stara, v mesto k očetu, ktere ga pa so že pokopali. Mile solze točite obe na očetovem grobu, in ne veste, kam bi se obrnile. „Kaj bom počela, uboga reva“, zdihuje mati, „naj bolj me skerbiš ti, moja Marica; jaz bi že dobila kako službo in se živila, saj sem vajena delati; toda s tabo, ljuba moja, ne vem, kako se bo godilo, ker ne poznam nobenega prijatla, da bi se te usmilil.“

Oj, kako je to hudo! Bog se usmili!“ — To zdihovanje sliši neki premožen pek, ki je ravno memo pokopalisča moko peljal. „Pojdite z mano! nagovori dobri mož vdovo in siroto, „pri nas imamo dovolj dela, pa tudi kruha za vaji obe“. Mati in hčerka greste hvaležne s pekom, kjer se jima je dobro godilo. Posebno so malo Marico vsi radi imeli, ker je bila prav ljubeznjiva in bistra deklica. Pek ji je tudi pustil, da je hodila v šolo, kjer se je prav pridno učila in vsem veselje delala. — „Vidiš, ljuba moja,“ so djali mati, „kako lepo skerbí Bog za naji zapuščene reví. Nikoli ne smeve pozabiti Boga, ki nama je toliko dobrotljiv in usmiljen. Vselej in povsod bodeve spolnovale njegovo sveto voljo in ga nikoli ne žalile“. Tako ste tudi storile. Pridno ste delale in bile z vsemi prav prijazne in ljubeznjive, pa tudi rade molile doma in v cerkvi, kadar ste čas imele. Zadovoljno ste živele celo leto. Toda solnce ne sije nikoli dolgo, da bi ga oblaki ne zakrivali, in za lepim vre-

menom pride rado slabo, pa tudi hudo vreme. Tako je tudi v človeškem življenji, kar ste mogle mati in hčerka v pekovi hiši britko skušati. Pri peku je služila tudi neka njegova rodovinka, Meta po imenu, kateri je bilo prav težko pri sercu, ko je vidila, da ima pek ptuje revi rad in jima vse zaupa; posebno pa mlado Marico ni mogla nikoli pogledati z dobrim očesom. Terla jo je huda nevošljivost, ter sklene Marico pri peku krivo zatožiti in počerniti. Pekova žena je imela v skrinji lep srebern pas, ki ga je le ob velikih praznikih ali pri kaki ženetnini opasovala. Hudobna Meta vzame ta pas in zverne tatvino na pošteno Marico. Da bi pa ta strašni sklep ložeje dognala, vzame tudi nekaj štruc belega kruha, ter jih skrije v Maricino posteljo, potem pa jih gospodinji pokaže in pravi, da Marica ni tako poštena, kakor sploh vsi menijo. Maricino poštenje je bilo po tem že nekoliko skaljeno v pekovi hiši, akoravno še sama ni za to vedila. Nekaj dni pa gospodinja

pogreši sreberni pas v skrinji, ter naravnost obdolží Marico, da ji ga je vzela in zapravila. Oj, to so bile zapusčenema revama grenke, grenke ure. Marica jokaje terdi, da je nedolžna, in mati od žalosti ne vé, kaj bi začela. Pek hoče ravno obe iz hiše spoditi, kar pride sodnijski služabnik, in povabi njega in gospodinjo k sodnii, da bi nekaj pričala. Oba gresta s služabnikom; pa kako zeló se začudita, ko jima sodnik pokaže ukraden sreberni pas in praša, če je res njuni! Tako pride na dan, da je sreberni pas Meta vzela in prodala zlatarju, kateri je pa to gosposki naznanil in tatico razodel.

Nedolžnost Maricina se je lepo pokazala, in vsi so njo in mater še veliko raje imeli in bolj spoštovali od poprej; hudobno Meto pa je zadela pravična kazen.

Kdor drugim jamo koplje
 Se kmali vanjo sam zvali;
 Bog varuje nedolžnost,
 In blagih sere ne zapusti.

P r i d n o s t.

Mali Jernejček se je raje igral in postopal, kakor pa kaj delal ali se kaj koristnega učil. Oče so ga opominjevali, pa nič ni zdalo. Nikakor ga ni veselilo, da bi se bil kaj učil. Enkrat ga vzamejo oče sabo k čebelnjaku. Jernejček še nikoli ni na tanko ogledal čebel, zato očeta prosi, da mu en panj odprejo in pokažejo, kaj čebele v njem delajo. Zeló se čudi, ko vidi, kako pridne so male živalice, kako narejajo piskerc pri piskercu in vanj med nanašajo. Oče mu dajo tudi nekoliko medu oblizniti in pravijo: „Vidiš, kako sladak sad prinese pridnost!“ Jernejček se sramuje, da so male živa-

lice čebelice pridnejše kot on; gre domu, in je ves drugačin; rad dela domá, pridno hodi v šolo, in se veselo uči. Oče ga imajo radi in ga dalje spodbadajo rekoč :

„Kak priden moraš vedno biti,
 Čebelice naj te učé;
 Oné nikoli niso lene,
 So pridne, za naprej skerbé.

D e č e k L i p e .

Spisal J. Sajè.

Učenik pripovedujejo učencem: „Ljubi učenci! ker ste me danes pazno poslušali in mi dobro odgovarjali, vam bom povedal lepo povest od Lipeta. — Lipe je bil sin ubogih kmečkih staršev. Lepo je rastel in se redil. Ko je bil toliko odrastel, da bi bil že mogel v šolo hoditi, ga niso mogli napraviti, da bi bil šel v šolo. Tudi delal ni rad. Že precej velik je bil, že

osem let star, pa še ni nič znal in koristil pri hiši; še le škodo je delal. Ni ga bilo dne, da bi ne bil napravil kake nerodnosti. Veselilo ga je, če je po vasi kurnjeke odpiral, kuretino spusčal, bele zajčke jemal, pa tudi če je sadje kradel. Kakor je bil še mlad, pa so se ga že povsod bali, kamor je prišel. Starši so ga svarili in kaznovali, pa vse ni nič pomagalo. Pozneje mu oče zbolé in umerjejo. Lipe je bil zeló žalosten, ko je vidil, da so mu očeta pokopali, in materi celó obljubi, da jih bo rajе vbogal in nikoli več žalil. Toda Lipe je bil vedno Lipe, tako dolgo, dokler se ni drugače zmodril. Mati so mogli zdaj bolj delati kakor poprej, ker so bili sami; pa tudi zavoljo Lipeta so bili večkrat zeló žalostni. To pripomore, da tudi nevarno zbolé. Zdravnik pride k njim in jim tudi prinese neke zdravila. Lipetu pa tako le naročí: „Vidiš, tukaj ste dve steklenici z zdravili za mater; v prvi je pijača, ktero naj mati dvakrat na dan pijejo; v drugi pa je zdra-

vilna voda, s katero naj se po bolnih krajih močijo; toda skerbi, da jim ne boš narobe piti dal, sicer bi jih umoril“. Lipe obljubi, da bo storil, kakor je zdravnik naročil. Vendar ne more sterpeti, da bi ne šel med tem časom nekoliko ven na vas. Ko pride nazaj, je bila pri materi neka stara prijateljica, ki jim je stregla. Materi pa je vedno huje, in Lipe se spomni, kako mu je zdravnik naročal; hoče tedaj materi dati zdravila. Pa joj! kakor pred nepremišljen deček se zmoti, in ne vé, v kateri steklenici je pijača, v kateri pa mazilo. „Beri, saj je zapisano na steklenicah, kaj in kako!“ pravi stara materna tovaršica. Pri teh besedah spreleti Lipeta prvič v njegovem življenji rudečica, ker brati ne zna. „Kaj mar ne znaš brati?“ ga stara začudena popraša. „Moj Bog! res ne znam!“ pravi Lipe, in si lica z rokami pokrije. „Pojdi pa ven k sosеду, da ti bodo prebrali“, mu ukaže stara. Lipe je v hudi, hudi zadregi. Kakor težko, pa vendar gre k sosеду, kjer je

dobil na vertu otroke, ki so bili vsi mlaji od njega, ter jih vpraša, da naj mu povedó, kaj je na steklenicah zapisanega. „Tu je zapisano: pijača, tu: mazilo“, pravi mali deček. Lipe skerbno stisne steklenico za pijačo, ter steče k bolni materi. — Drugo jutro gre Lipe zopet ven, toda ne gre se igrat in potepat z drugimi malopridnimi dečki, temuč usede se pri poti za plot in tiho premišljuje svojo lenobo, da brati ne zna. Dalje bolj ga muči ta misel, in začne se kesati in britko žalovati. „Pa kaj pomaga žalovati!“ si misli, „zamujeno moram prihiteti, naj velja, kolikor hoče!“ In od tega časa bil je Lipe ves drugačin. Nihče se ni več zavoljo njega kaj pritoževal; z vsemi ljudmi je bil pohleven in prijazen, pa tudi materi je prav ljubeznjivo in skerbno stregel, kar jim je tudi močno k zdravju pomagalo. V šestih tednih so bili že toliko bolje, da so vstali in nekoliko hoditi mogli. Lipe ni več zlatega časa tako nemarno zapravljjal, kakor popred; pečal se je

odslej le z dobrimi otroci in se je pri njih tudi čerk in za silo brati navadil. Potem pa je hodil pridno v nedeljsko šolo; v delavnikih pa je pridno delal na malem domačem polji, pa tudi drugod je kak krajcar prislužil in je svojo staro mater prav ljubeznjivo podpiral.

Priden bodi zdaj že mlad,

Bo imel te vsaki rad!

Bogatin in revež.

Stari oče varujejo otroke, in jim neki dan od dveh dečkov tako le pripovedujejo: „Poznam dva dečka, ki sta zelo različna. Pervi je sin bogatega moža v vasi, in mu je ime Gustelj; drugi je sin ubogega tesarja in se kliče Tonček. Gustelj ima vedno dovolj vsega, česar le poželi: lepo obleko, mnogoverstnih igrač, podob, knjig i. t. d.; in vendar ni nikoli prav zadovoljin; in če ga kaj veseli, ga veseli le zato, ker drugi

otroci nimajo toliko, kakor ima on. Miklavž mu je prinesel sreberno uro, pa se je jezil, ker ni bila zlata. V Veliki noči je dobil dvanajst lepopisanih pirbov, pa tudi pomoranč, fig i. t. d., toda, vse to mu je bilo še premalo. Tudi se ni hotel igrati in pečati z bolj revnimi otroci, takih kakor je bil sam, pa je le po redkoma dobil, tedaj je bil večidel le sam, in ga pri vseh svojih lepih rečeh ni kaj veselilo.

In Tone? Tete! ta je bil čverst in vesel deček, akoravno je imel pertene hlače in hodnikovo srajco. Zadovoljin je bil, če le ni bil stergan. Ako je kako lepo knjigo na posodo dobil in bral, se je zelo srečnega štel, in ga je vse bolj veselilo, ker si je reči, ki jih je bral, v spominu ohranil. Igrače si je sam delal. Nabral si je v gojzdu smrekovih storžev in barovčevih skorij, iz katerih si je delal različne podobe. Ure mu ni bilo treba, ker je cerkveno slišal; pa če jo je ravno hotel imeti, si jo je naredil iz repe ali korenja. Vedel se

je povsod lepo in priljudno; zato so ga pa tudi vsi radi imeli, in marsikaj ga je doletelo, kar ga je zelo veselilo. — Kaj menite, otroci, kdo iz med teh dveh dečkov je bil bolj srečen?

Otroci so iz te primere lahko spoznali, da

Kdor z malim zadovoljin je,

Naj lepša sreča mu evete.

Ne zasramuj revežev!

Spisal L. Tomšič.

V neki vasi sta živela dva kmeta; eden je bil bogat, drugi reven. Bogatinec Matevž je imel porednega Lukca, in revni Juri je imel pridnega Jakca, kateri mu je pomagal skerbno pri vseh rečeh. Dasiravno so Jakcu oče dostikrat prepovedovali, da naj se nikar ne tovarši s porednim Lukcem, ga je ta vendar večkrat po naključbi srečal in ga tako rekoč primoral, da se je z njim pomenkoval.

Bil je lep poleten dan. Solnce z vedrega neba zeló pripeka, ptički mile pesmice žvergo-lijo, bližnja voda kaj rahlo šumlja. Ravno je ura eno popoldan odbila, ko revni Jakec edino kravico iz hleva na pašo žene, in dasiravno reven, jo vendar žvižgaje v odločeni kraj maha. Med potjo je razne reči premišljeval, posebno pa bogastvo Lukcevega očeta. „Oj!“ zdihne milo, „ko bi bil jaz Lukec, ko bi jaz saj Lukcevo pražnjo suknjo imel!“ Zamišljen v take reči, pride na pašo; tu pozdravi vse svoje tovarše. Ali, kako se zavzame, ko med njimi tudi bogatega Lukca zagleda, ki mu oholo že naproti kriči: „Lej Jakec, tudi jaz sem prišel na pašo.“ „Kako je to?“ vpraša Jakec. „Ne misli ne“, zaverne koj Lukec, „tako se pa še vendar nisem ponižal, da bi krave pasel, ne misli tega, Jakec!“

Tako se je neumni Lukec bahal s posvetnim blagom, na katero se človek ne more zanašati. Dostikrat se je tudi pripetilo, da je Lu-

kec Jakca kaj zaničeval, pa ponižni Jakec je to vselej terpel in veči del le molčal. Luka je vedno iskal kakega vzroka; ali je rekel, da mu je Jakec na nogo stopil, da ni proti njemu dovolj priljuden, ali kaj drugega. Ko se večer približa, gre Lukec z Jakcem domu. Med potjo Lukec Jakcu velí: „Dragi Jakec, s tabo gotovo nič ne bo, ker tvoj oče so revni in ti ne morejo pomagati; ako me boš vedno vbogal, te bom še kdaj k sebi vzel za hlapca; dobro se ti bo godilo“.

Pri teh besedah Jakca solze oblijejo. „Saj sva vendar v eni klopi sedela in enega učenika imela,“ odgovori žalostni Jakec, in ihteč gre naprej. Ali Lukec se mu smeja rekoč, da ne sme hud biti, ako ni bogat; naj poterpi, bo že boljše.

Ves klavern in otožin pride Jakec domu, in vse pové očetu. „Ljubi moj Jakec“, mu oče odgovoré, „res da nismo bogati, res da se ne smeš zanašati na posvetno blago, pa bodi le

priden in vbogaj rad, boš vidil, da se tudi brez bogastva more živeti na svetu“.

Celo noč premišljuje potolaženi Jakec zlate očetove besede. Sanjalo se mu je, kako ga je Lukec zopet zasramoval in zasmehoval. V neprijetnih sanjah ga zlata zora drugi dan zarano zbudi. Jakec je očeta pridno vbogal, in zopernega Lukca ni nikoli poslušal, če se mu je kaj bahal.

Čez več let revnemu Jakcu oče umerjejo. Dolžniki mu edino kravco prodajo in Jakca celó iz hiše, iz njegovega ljubega doma, spodé. „Kam se čem zdaj oberniti?“ joka revež, „da bi službo dobil?“

Šel je na pot. Solnce je hudo pripekalo z jasnega neba. Žeja ga, pa nikjer ni bilo vode. Primaha jo v bližnji gojzd in tu zagleda v nekem znamenji podobo matere božje, ki je ljubeznjivo svoje dete deržala v rokah. Sedela je v oblakih, ko kraljica nebes in zemlje

in v desni roki imela je kaj lepo žezlo (cepter). Nad glavo njeno sijala je nebeška moč in ljubeznjivost. Iz te podobe vidil je Jakec, kako usmiljena in mila mora biti Marija še le v nebesih, ker je že na podobi tako lepa.

Zamišljen poklekne pred znamenjem, in nekaj časa prav iz serca moli, potem vstane in gre naprej, in ne vé, kam. Že se je solnce za gore skrilo, ko pride Jakec v vas. V božjem imenu stopi v prvo visoko hišo; vedil je, da tu bogati ljudje stanujejo. Ali tu so reveža namest pomilovali le zmerjali rekoči, ako bi priden bil, bi gotovo ne beračeval. Revež gre tedaj v neko bolj prosto hišico. Tu najde starčka za pečjo sedeti, po hiši pa vidi le bolj razmetano vse. „Dober večer!“ velí Jakec starčku

in ga boječ pogleda. Sivček mu pa le z roko miga, ker — mutec je bil. Zopet mora Jakec hišo brez vse pomoči zapustiti. Na glas joka pred durmi mutastega starčka.

„Kaj se jokaš ljubi fante? od kod si?“ ga prijazno neki memogredoči gospod nagovori. Z solznimi očmi mu revček vse razodene. Usmiljeni gospod ga seboj vzame, mu dá večerje in vpraša, ako bi hotel iti v štacuno k njegovemu bratu? „Prav rad!“ odgovori deček, in poljubi hvaležno gospodovo roko. — — Nekaj dni se je mudil pri tem gospodu in čakal odgovora na pismo, ktero je gospod svojemu bratu pisal. Kmali potem je naznanil brat gospodov, ki je bil zeló bogat kupčevavec v bližnjem mestu, da prav rad dečka vzame v štacuno, če le obljubi, da bo priden in rad vbogal.

Treba mu je bilo zopet potovati. Miloserčni gospod še marsikaj naroči dečku, in mu stisne v roko nekaj denarja za pot, ter mu dá tudi pismo, s katerim naj se pri njegovem bratu oglasi.

S solznimi očmi poljubi hvaležni Jakec roko svojemu milemu dobrotniku, ter mu obljubi, da mu bo vedno hvaležen in da bo vsaki dan zanj molil. „Bodi povsod priden!“ so bile zadnje gospodove besede, in potem se ločita.

Po ptujih krajih Jakec zdaj potuje. Vse planjave se mu neznane in puste vidijo; večkrat se spomni na rajnkega očeta in mater. O kako težko je pač otroku daleč od staršev živeti! Kako težko je moglo pač Jakcu pri sercu biti, ko ni imel nobenega rodovinca več na svetu!

Proti večeru je še le dospel v namenjeno mestice. Ni dolgo popraševal za stanovanje njegovega prihodnega gospoda, ker vsaki ga je dobro poznal.

Pride do namenjene hiše in podá pismo pred durmi stoječemu gospodu, kateri je bil ravno pravi. Ko gospod pismo prebere, ga za roko prime in ga pelje v zgornjo sobo. Tudi družina je bila z Jakcem zelo prijazna.

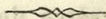
Koj ga drugi dan gospod sam v štacuno pelje, mu to in uno razlaga in pové, kako se mora obnašati.

Jakca je to delo nepopisljivo veselilo. Kmali se je svojemu gospódu naj bolje prikupil iz med vseh prodajavskih pomagavcev. Čez nekaj let si je denarja toliko privaroval, da je mogel sam na svojo roko kupčijo začeti. Postal je bogat tergovec v ravno tem mestu.

Nekega leta je razsajala huda zima. Božični prazniki se bližajo; pa mraz hudo pritiska. Malo časa pred božičem pride nekega dne hlapec v prodajavnico Jakcevo in mu pové, da neki popotnik želi z njim govoriti. Radoveden gre Jakec iz štacune domu, in vidi? — Lukca — nekdanjega sošolca in prijatla, sterganega pred durmi stati. „Kaj te je k meni prineslo“, ga vpraša začudeni Jakec mu v roko segavši. „Nesreča“ odgovorí Lukec. „Oče so mi umerli in blago v eni noči roparji odnesli. Hišo sem mogel prodati, da sem dolžnike pla-

čal, in zdaj revež ne vem, kod in kam?““ Oba se razjokata. Miloserčni Jakec reče, da mu bo prav ljubo, ako pri njem ostane in kupčijske zapisnike spisuje. Se vé, da Lukec v revah in nadlogah si to ne pusti dvakrat reči. Ostal je pri Jakcu, in se je večkrat spominjal, kako neumno in nepremišljeno je v mladih letih govoril. Vidil je, da kar je nekdam Jakcu prerokoval, se zdaj njemu samemu spolnuje.

O t r o š k a j e z a.

Spisal L. Tomšič.

Pridno so hodile tri deklice v glavno šolo v T—. Čudno je res, da je učenka Marička te tri zeló pridne učenke tako čertila, da jih na ulicah zagledavši, je hitro oči na nasprotno stran unih obernila. — Umni učenik, to napako zvedivši, zapišejo serdonosni Marički za zgledno pisanje imena ravno tistih devojk na prvo čerto

novega zvezka, in sicer: „Ljudmila, Josipina, Magdalena“. Pri priči Maričko rudečica oblije, in nalasč tako gerdo piše, da še nikoli tako. Ko jo pa učenik prašajo, zakaj tako gerdo piše, odgovori: „Te imena so tako gerde, zatorej so težke; jaz jih nikakor ne morem lepo zapisati“. Učenik pa jo dalje prašajo, zakaj so ji te imena vendar tako zoperne, ker so tako kakor druge imena svetnic, tedaj lepe imena“. „Zdi se mi“, nadaljuje modri učenik, „da ti, Marička, imaš v sercu nekako sovraštvo do svojega bližnjega, kar ni lepo in je zeló pregrešno“.

Marički se solze po licih vlijejo; serce še ne zeló pokaženo se ji omeči, ter učenika milo pogleda, kakor bi hotla reči, da ji je žal. Vzame potem pero v roko in prav lepo piše zgledne imena. Učenik pa ji potem v pisno knjižico še te le verstice zapišejo :

„So žlahtne cvetice — pohlevno sercé,
Bogu in ljudem naj lepše se zdé.“

L j u b e z e n .

Dve zlati verigi

Visete z nebes,

Naj vsak bi prijemal

Obeh se zares!

Ljubezen priserčna

Vselej do Boga,

Veriga je prva,

Ki k njemu peljá.

Ljubezen resnična

Do vsakih ljudi,

Veriga je druga,

Ki k Bogu derži.

Dobra deklica in pobožni starček.

Na Gorenškem med visokimi gorami je bila Urška, dobra deklica, domá. Starši so jo lepo učili, hčerka jih je pa tudi rada vbogala. Posebno je imela prav dobro in miloserčno serce. Ne daleč od hiše, kjer je Urška s starši stanovala, je bil v borni paštbi star mož, ki je že dalj časa bolan ležal, in ni nikogor imel, da

bi mu bil kaj postregel. Urška je šla vsaki dan v cerkev k sv. maši in memo gredé pa tudi k bolnemu starčku, in mu je vselej kaj prinesla in postregla. „Oj Urška, ti si dober otrok“, pravi nekega dne starček, „jaz bi mogel na goli slami ležati in stradati, če bi se me ti ne usmilila. Bog ti daj srečo, dobra Urška, in ti stoterno poverni, česar ti jaz nikdar poverniti ne morem. Čutim, da me bo Bog skoro poklical na uni svet; veselo bom nastopil pot v drugo življenje, saj terdno upam, da me Bog kakor zdaj, todi za naprej ne bo zapustil“. Urški je milo pri sercu; vendar prosi starčka, da naj ji še kaj pové iz svojega življenja. Starček počasi pripoveduje: „Od mladih nog sem rad poslušal in bral od Boga, in po pravem spoznanji sem kolikor toliko prizadeval si, da sem ravnal svoje življenje. Terdno sem veroval, da je greh naj večí zleg, kateri nam časno in večno škoduje. Spoznal sem in tudi vidil, da veliko ljudi hodi po široki poti v pogubljenje,

in da za takimi ne smemo hoditi, da se z njimi vred ne pogubimo. Spoznal sem, da vse to, kar nas hudega zadene, če voljno terpimo, nam gotovo enkrat veselje prinaša, in resnično ti povem, ljuba Urška, kakor ubožen in zapuščen sem bil vedno, vendar sem bil večidel nekako zadovoljin in vesel pri sercu in bi ne bil menjal z marsikterim drugim premožnim in na videz srečnim človekom. Spoznam, prav terdno spoznam, da ga ni slajšega veselja na svetu in ne več sreče, kakor je dobra vest, ktera človeka naj lepše tolaži in razveseljuje po vseh njegovih potih“.

Zamišljena gre Urška domu po svojih opravilih, in si voši, da bi mogla tako biti, kakor ta pobožni starček.

Drugi dan gre Urška zopet k starčku in mu nese po navadi topljenega mleka in kruha, kakor so ji starši že davno dovolili. Toda starček je bil po noči že zelo oslabel in ni mogel več jesti; le posteljo mu popravi in porahlja.

Hvaležno pogleda starček deklico in ji pravi: „Kmali, ljuba Urška, bom šel od tod v našo pravo domačijo; oj, kako tolažljivo mi prihaja pri sercu!“ — Še dalje hoče govoriti starček, toda beseda mu zastaja, oči se mu ne ganejo; hvaležno dá Urški roko, in — umerje. — Tihe solze se vlijejo po Urškinih licah; „Bog te sprejmi, dobri starček!“ zdihne žalostna deklica, in gre domačim in sosedom pravit, da je ubogi mož umerl.

Urška se je vse svoje dni spominjala lepih naukov starčkovih, in je vedno bolj spoznala, da —

Kdor dobro dela, prav živí,

Naj večjo srečo si dobí.

Pridni učenec.

Mihec je rad v šolo hodil in se prav pridno učil. Nikoli ni šole zamudil, in v šoli ni nikoli nič drugega delal, kakor to, kar je bilo treba, to je, kar so učenik zapovedali. Pri branji

je pazno gledal v bukvice in poslušal, kako se prav in lepo bere, in je po tihem za drugimi bral. Če so ga učenik poklicali, da je glasno bral, je vselej prav začel, in vse besede prav čversto izgovarjal, kakor se sploh govori.

Posebno pa je Mihca veselilo, kadar se je učil pisati. Na tanko je pazil, kako se nareja ta in una pismenka; je počasi in tako dolgo eno reč ponavljal, da jo je prav dobro naredil.

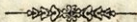
Tudi druge šolske nauke je vselej pazno poslušal in se jih tudi doma učil. Kadar je bilo šolsko spraševanje, je vselej naj bolje iz med vseh učencev odgovarjal, in sploh se je vidilo, da se bo Mihcu še enkrat dobro godilo.

Ko je Mihec odrastel in ni več v šolo hodil, je pa doma rad bral in spisoval, kadar je imel kaj časa. Namest da bi bil tobak pil, igral, popival i. t. d., pa si je kupil kake dobre podučne in kratkočasne bukve in časopise, iz katerih se je še veliko veliko sam naučil.

Dvajset let star je mogel iti k vojakom. Toda ni se toliko bal, kakor drugi njegovi verstniki, zato ker je vedil, da imajo povsod radi človeka, kateri zna kaj več, kakor hruške peč'. Pri vojakih so kmali zapazili, da Mihec zna slovensko in nemško urno in lepo pisati, tedaj ga postavijo v pisarnico za pisatelja. Drugi njegovi kmečki tovarši so mogli stražit hoditi in se po vojaško vaditi; on pa je bil v gorki stanici in se je še dalje uril spisovati. Pozneje dobí večjo službo, in ker ga imajo vsi vikši radi, ga postavijo še celó za stotnika. Bil je možak, kterega so vsi spoštovali in ljubili.

Če mlad se vedno rad učiš,

Gotovo sreče ne zgrešiš.

T a t.

Mati so sedeli s sinkom Tončkom pri oknu. Memo po ulicah pride sodnijski služabnik z ne-

kim možem, ki je bil na rokah in nogah s težkimi verigami oklenjen.

„Mati, kdo je ta mož?“ vpraša Tonček. „To je tat“, pravijo mati žalostno. „Dolgo je že kradel, in zdaj so ga vjeli. Huda se mu bo godila; zaperli ga bodo v jetnišnico, ker bo mogel več let sedeti. Pa to še ni naj huje, kar se mu bo zgodilo. Naj huje je to, da ima slabo vest, ki mu vedno očita, da je tat, in vsak pošten človek se ga bo ogibal še tudi, kadar bo prišel iz jetnišnice. In zraven tega je kraja tudi velik greh. Bog pravi: Ne kradi! Kdor te božje zapovedi ne posluša, in če tudi kaj malega ukrade, stori greh, in je tat, kar nas Bog večni varuj“.

Tonček se pri teh maternih besedah nekako zamisli in pravi potem: „Mati, ali je tudi velik greh, če kdo kaj malega vzame?“

„To je res“, pravijo mati; „zakaj, z malim se začne, z velikim se jenja. Kdor malo vzame, stopi pervikrat na pot proti jetnišnici. Ta mož,

ki si ga zdaj vidil, je gotovo pervikrat tudi po malem kradel, znabiti še otrok. Berž ko ne, je že svojim staršem in tovaršem to pa uno jemal; in kdor stopi pervikrat na hudobno pot, gre potem hitro po nji naprej tako dolgo, da ga pripelje v jetnišnico, ali še celó na vislice“.

Tonček se britko razjoka in pravi: „Nikar, mati, nikar ne pripovedujte dalje, — jaz sem, — sem tudi tat!“

„Ti si tat?“ pravijo mati prestrašeno.

„Sem“, pravi žalostni sinek, „kradel sem vam kruh in smeteno“. Mati ga lepo podučé, rekoč: „Ljubi Tonček, zakaj si to storil? Nikoli več ne smeš kaj skrivaj vzeti! Spomni se uklenjenega moža, ki si ga danes vidil. Nikoli, tudi naj manjše reči ne premakni, dokler boš živel, da ne boš žalil Boga in si težil svoje vesti, ktera bi ti očitala, da si tat“.

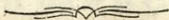
Tonček britko joka; mati pa ga tolažijo in pravijo: „Utolaži se, Tonče; ker ti je žal, da si greh storil, se vidi, da si stopil zopet na

pravo pot. Le terdno skleni, da nikoli več in nikoli nič ne boš skrivaj premaknil; in če boš res tako storil, ti bo tudi Bog odpustil ta greh, kakor ga bom tudi jaz pozabila. Kadar bi ti pa zopet na misel prišlo, da bi kaj takega storil, se spomni tata, ki si ga danes vidil“.

Tonček se je potem resnično poboljšal.

Kdor od slabe poti se poverne,

V brezdno hudobije se ne zverne.

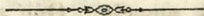

Človeška duša.

Umerli so stari oče. Vsa družina je bila zelo žalostna, ker vsi so starega očeta radi imeli. Jožek, razumni sinek, vpraša očeta, kako je to, da človek umerje. Oče otrokom to tako le razlože: „Ljubi moji! nobena reč in noben človek ni zmiraj na svetu. Vsaka reč se sčasoma postara, razpade in mine. Tako je tudi s človekom. Vsak človek mora umreti, in mi

vsi bomo enkrat umerli. Človeško telo sčasoma oslabuje, oslabí; človek umerje, ga zakopljejo v zemljo, kjer strohni in postane prah, ki se s perstjo združi. Toda v vsakem človeku je nekaj, kar nikoli ne umerje. To je neumerjoča duša ali duh, ki ga ne vidimo. Duša je skrita v telesu; pa vendar vemo, da jo imamo, zato ker stori, da živimo in govorimo. Z dušo mislimo in razločujemo, kaj je dobro ali hudo, in moremo veliko dobrega storiti. Kadar telo umerje, gre duša iz njega na uni svet in nikoli ne mine. Dobra duša gre k Bogu in se vedno z njim veseli“.

Otroci so očeta pazno poslušali in sklenili, da bodo vedno lepo živeli in za lepo dušo skerbili.

Minljivost.

Oj, hitro odhaja

Nam leto mlado!

Nam lepše cvetice

Tak berž odcvetó!

Tud' dnevi človeški

Se hitro versté:

Glej lica cveteče

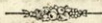
In sive lasé!

Za srečo minljivo

Ne pehaj serecá!

Dovoljnosti prave

Ta svet ti ne da.

Pokorni otrok.

Jurče: „Zakaj pa tako britko jokaš,
ljubi moj Tomažek?“

Tomažek: „Zato jokam, ker se bojim
domu iti“.

Jurče: „Kaj pa si naredil, da se bojiš
domu?“

Tomazek: „Šel sem s poličem po jesiha, pa nisem dobro pazil, sem se zadel na zid, in vbil se je polič in izlil jesih po tleh“.

Jurče: Veš, kaj bi jaz storil, če bi se bilo meni tako zgodilo?“

Tomazek: „Ne vem, ne vem; povej mi, ljubi moj!“

Jurče: „Jaz bi šel domu in bi rekel: Pogledjte oče, prav varno sem nesel polič z jesihom; pa memo pride hudoben beraški deček, pa mi udari s palico po poliču in ubil mi ga je“.

Tomazek: „Sram te bodi! če bi jaz tako govoril, bi se lagal in bi bil lažnik, kar je Bogu in ljudem zoperno“.

Jurče: „Kaj li to? pa bi te vendar ne ozmerjali in kaznovali“.

Tomazek: „Verjemi mi, Jurče! ti mi ne svetuješ prav; ne bom te vbogal. Raje vidim, da me še tako hudo kaznujejo, kakor bi pa tako veliko krivico storil in staršev, učnikov in Boga ne vbogal. Hudoben je tak otrok, ki

ne mara za nauke in opominjevanja svojih staršev in učnikov. Tega me Bog vari!“

Bolje kazen je prestati,
Kakor gerdo se lagati.

Materna molitev.

(Póleg nemškega.)

Spisal P. Gros.

Janezu so zgodaj oče umerli. Njegova pobožna mati so ga lepo po keršanski izrejali. Zgodaj so mu vcepili v serce pobožnost in strah božji. Sinek pa je mater tudi rad imel in lepo vbogal. Ko Janez dvanajsto leto spolne, ga dajo mati v mesto v šolo. Preskerbeli so mu v mestu stanovanje pri poštenih in pobožnih ljudéh. Janez se je prav dobro učil in lepo obnašal, tako, da so ga učeniki drugim učencem za zgled kazali. Ko pa izdela perve tri razrede rečne šole, ga vzamejo mati domu, kjer

so imeli veliko kmetijo, ki je že niso mogli sami oskerbovati; pa tudi so mislili, da je dobro, če se mlad človek že zgodaj privadi delati in gospodariti.

Janez je rad popustil šolski prah, in je šel domu k materi. Dopolnil je ravno šestnajsto leto, in berž je prevzel vse težje opravila in dela, ktere so mati celih deset let sami opravljali. Delal je pridno in se povsod pošteno vedel; zato so ga pa tudi vsi sosedje prav radi imeli. Bil je tudi zeló usmiljen, in je rad kaj podaril pravim siromakom.

Pa, žalibog! mladina je kakor terst na vodi, ki ga vsaka sapa hitro omajé. Janez se soznani z nekimi slabimi mladenči iz vasi, ki so vse raje počenjali, kakor pa domá pridno delali in se pošteno obnašali. Ti malopridneži bi bili tudi svojega tovarša Janeza radi spridili. Vabili so ga sabo v gostivnice in mu dopovedovali, da se takemu mladenču, kakor je on, ne spodobi, da bi vedno tičal doma pri materi. Dolgo se Janez

ustavlja malopridnim tovaršem; pozneje pa se jim vendar vdá. Neko nedeljo napravijo v sosedni gostivnici ples, kamor tudi njega povabijo. Janez prosi mater, da bi ne bili hudi, če gre k plesu samo nekoliko pogledat. Mati ga opominjajo rekoč: „Ljubi moj! ta družba in veselica mi kar nič ne gre k sercu; vedi, da kdor gre v nevarnost, v nevarnosti pogine“.

Sin nekoliko premišljuje materne besede, potem pa pravi materi, da naj se nikar ne bojé zanj. „Če bo veselica poštena“, pravi, „bom dalj časa pri nji; če bom pa kaj nerodnega vidil in slišal, se bom precej ukradil in domu prišel“. Potem gre.

In res, ko se zmračí, hoče Janez družbo pustiti in domu iti, ker mu divje razgrajanje ni bilo nič kaj po volji. Toda malopridni tovarši se mu posmehujejo, da je še tak otrok, da hodi s kurami spat i. t. d. Janez ostane še dalje pri njih; tovarši ga imajo raje, in mu napivajo, da ga nekoliko omamijo. Ker čutijo, da ima

Janez tudi denar pri sebi, ga potisnejo za mizo in ga primorajo, da mora z njimi igrati. Tako je šlo do polnoči in dalje, da se je že jelo daniti. — Janeza zaboli sercé, ko se spomni, kaj je materi obljubil. Hitro zapusti divjo derhal in gre domú, ko je že solnce sijalo. Domu pridši dobí mater še oblečene kakor v nedeljo in vse objokane; klečali so pred podobo matere božje, kjer so še od zvečer celo noč molili za svojega zgubljenega sina. Janezu je zeló žal, da je materi toliko skerbí napravil; prosi jih tedaj, da bi mu odpustili in obljubi, da nikoli več se ne bo pečal s temi malopridnimi tovarši. Objokana mati si solze obrišejo rekoč; „Ljubi Janez, do sedaj si me vedno vbogal in mi delal veselje; nocojšno noč pa si pervikrat in britko žalil materno serce. Dobro si zapomni, da pervikrat se ne stopi lahko v hudobijo, drugo in tretje pa že ložeje, in preden se človek zavé, se zverne v brezdno, iz kterega malokdaj more vstati“.

Te resne materne besede Janeza toliko prevzamejo, da materi obljubi, da se bo zapeljivim tovaršem popolnoma odpovedal.

Res se je Janez nekoliko časa ogibal te družine; pa nevarni tovarši se mu vedno bolj prilizujejo in ga k sebi vabijo. Več časa potem je bil cerkveni shod. Prijatli zopet Janeza nagovarjajo, da naj pride k veselici v navadno gostivnico. Da bi ga lažeje privabili, mu rečejo, da se bo veselica od poldne in le do zvečer obhajala. Janez si misli: ta veselica bo gotovo poštena, ker ne bo po noči; tedaj mi ne bo treba materi praviti, da grem v gostivnico, ker bom že zvečer domá. Obljubi. Nedelja pride, Janez gre popoldne v gostivnico, kakor je obljubil. Tovarši ga veselo sprejmejo in za mizo v kot posadé. Po navadi mu napijajo in ga različno kratkočasijo tako dolgo, da se naredi terda noč. Še le o polnoči se Janez zavé in spomni, kaj je materi obljubil; pa ker je bilo že pozno, si misli: zdaj je že, kar je; mati so

gotovo že zvedili, da sem tukaj. — Tedaj se potolaži in ostane pri tovarših do jutra. Ko se zjutraj zdaní, pride Janez domú. Mati ga žalostno pogledajo in prašajo, kje je bil po noči. Toda vinjeni sin, namest da bi bil lepo odgovoril, jim prederzno odverne: „Kaj me to prašate! Mislím, če človek cel teden terdo dela, vendar zasluži, da se v nedeljo nekoliko pokrepčá in razvedrí“. Potem se zažene na posteljo in spi do poldneva.

Res je, da je dobro, če se človek po trudu kaj pokrepčá in razvedrí; toda to se mora zgoditi tako, da se človek nedolžno in pošteno razveseluje, ne pa, da popiva in po živinsko razgraja in rogovili in si na duši in telesu škoduje in pokvari.

Ko Janez o poldne vstane, pridejo zopet mati k njemu, in ga jokaje začno svariti in prositi, da bi vendar zapustil hudobno tovaršijo. Pa sin se ne zmeni kaj za materne besede in solze, ter gre po opravilih na polje. Le malo prida

je mogel delati; pri lepem dnevu se mu je tožilo, in roke so se mu tresle.

Nesrečni sin se perve slabe poti ni ogibal, zato je zašel bolj in bolj v pregrehe, in je bil že ves na slabih pogubnih potih. Mnogo lepih noči je potratil v pokvarjeni družbi svojih tovaršev; domače opravila pa je bolj in bolj zanemarjal. Ni ga kaj veselilo, da bi delal; le postopal in popival je raje. Pa tudi drugače se je ves spremenil. Lica, doslej lepo rudeče, so mu zvenele, bistre oči so mu vpadle; nič več ni bil tako priljuden in prijazen kakor popred; temuč postajal je vedno bolj čmerin in terdoserčen. **Z** eno besedo: Janez je bil ves drugi Janez, ves podoben svojim razujzdanim tovaršem. — Mati njegova so se zavaljo njega solzili po dnevi in po noči. Skoro bi bili že mislili, da je Janez za vselej zgubljen, ko bi se ne bili spomnili, da je Bog vladar naših serc, in da on more spreobrniti tudi naj večjega grešnika, če je le voljan, da bi se poboljšal. Žalo-

stna mati so tedaj vedno iskreno molili in Boga prosili, da bi sin spoznal svojo krivo pot in se vernil na pravo.

Ves popačen pa kakor je bil Janez, je imel vendar še v sercu iskrico prave vere, ki so mu jo mati že zgodaj vnetili. Večkrat se je že kesal, da živi tako pregrešno, in mnogokrat je že natihoma sklenil, da se hoče poboljšati; toda le slaba tovaršija ga je odvrčevala, da ni mogel storiti, kakor je sklepal.

Bilo je enkrat pozno jeseni, ko tovarši Janeza zopet k neki veselici povabijo, in mu povedó, da pridejo tje tudi nekteri ptuji fantje iz sosedne vasi. Janez jim ne odreče, ter pride kmali v gostivnico. Tu dobí že svoje vsakdanje tovarše, ki so ptujcev pričakovali. Razodenejo mu hudobni sklep, da hočejo zvečer ptuje fante upijaniti, potem z njimi igrati in jih ob ves denar pripraviti. Janezu, ki še ni bil toliko nepošten, ta sklep ni všeč. Brani jim, da naj

tega nikar ne storé, ker to ni pošteno; toda nič ne opravi.

Ptujci pridejo, in veselica se prične. Pa Janez ne more biti vesel; nekako tesno mu je pri sercu, in komaj čaka, da bi se mogel domu zmuzniti. Ko se pričinja noč, družba pa vedno glasneja, se Janez po tihem splazi iz hiše in gre proti domu. Po poti pride memo znamenja, ki je stalo zunaj na polji. V njem je berlela lučica pred lepo podobo božje matere. Janez se odkrije, postojí, ter pervikrat pobožno moli, odkar se je spečal s hudobnimi tovarši. Prav iz serca zdihne rekoč: „O Bog, kam sem zašel! kje so moji zlati časi, ko sem tukaj hodil molit in venčat sveto podobo z ljubo materjo. Kako rad bi zopet tako lepo molil, pa ne morem, ker sem tako daleč zabredel v pregrehe“. Ko tako skesan gleda v sveto podobo, mu kar na enkrat pride na misel pesmica, ki jo je nekdam bral v pesemskih bukvicah, ki pravi:

„Če v temo pregeh zabredeš,
 V zveze pekla se zapleteš,
 Ne obupaj še nikar;
 Ni še milost vsa zgubljena,
 Še odperta pot je ena,
 Kjer ti sije upa žar:
 Tje k devici
 Se zateci, k pomočnici!“

Nevedé poklekne Janez in zdihne: „O Marija, mati božja, usmili se me, in sprosi mi pri Bogu, da mi zanese moje pregrehe, in da me pripelje zopet na pravo pot, od ktere sem tako naglo zašel!“

Potem gre domú, in ko pride v vežo, vpraša deklo, če mati še čujejo, „Mati še čujejo in molijo za svojega zgubljenega sina“, mu odgovori nevoljna dekla. Te besede Janeza tako zeló presunejo, da gre naravnost v stanico k materi, ki so sedeli pri berleči luči in objokani brali iz molitevnihih bukvic. Janez rahlo vpraša: „Mati, kaj delate tako pozno?“ „Reva molim

za svojega ljubega sina“, mu odgovoré žalostna mati. — „Ljuba moja mati“, reče Janez, „Bog je že uslišal vašo molitev. Odpustite mi, da sem bil do sedaj tako razujzdan. Tukaj pred božjo podobo obljubim, da bom zapustil svojo slabo pot in stopil zopet na pravo. O Bog, blagoslovi moj terdni sklep!“ — „Bog te blagoslovi!“ pravijo ginjena mati, in tiho objamejo zopet svojega poboljšanega sina.

Janez je potem svojo obljubo zvesto spolnoval, je zopet lepo Bogu služil, mater vbogal in prav pridno delal.

Malopridno družbo pa so gosposkini stražniki zasačili v gostivnici pri prepovedani igri in so jo izročili sodnii.

Presrečen ta, ki se spozná,

Slovó pregreham večno dá.

Vbogaj svoje starše!

Resnična prigodba.

Zapisal J. Dr. Vlastenski.

Razgernila se je lepa vesela pomlad; cvetice so se prijazno prikazovale, trava in drevje je zelenelo, ptički so mično prepevali, ljudje pa veselo svoje poljske dela opravljali. Sabota je, solnce gre že za goro. Ljudje gredo s polja domú. Nekteri dečki opravljajo še zadnje opravilo, ter gonijo konjiče na vodo. Iz cerkvenega zvonika zvoní „Marijo“, da se milo razlega po domu in logu. Potok, kamor so dečki živino napajat gonili, je bil na koncu vasi, tedaj so se veči del na konje usedli in veselo jahali. Tudi Matiček, deček komaj deset let star, zleze na enega konja, ki jih na vodo ženejo. Mati to viditi, zavpijejo dečku, da naj pusti konja in ga kličejo, da naj gre v hišo „angelovo česčenje“ molit. — Matiček se za materne besede ne zmeni, ter urno jaha za drugimi dečki.

Toda reveža kazen kmali dohití. Ne prijaha še do potoka, pride le do železne ceste, ki je bila pred potokom, in glej! železni vlak priropotá hipoma po tiru. Močnejši dečki berž zavijejo konje na stran; toda Matiček, ker je še slab, ne more vladati splašenega konja, kateri jo v skok dirja čez železnico. Matiček omahne in pade s konja, ter obleži ravno na železnem tiru, po katerem kot blisk priderdra železni vlak in — dečka na drobno razterga. — Matičkovi starši so bili zeló žalostni, in vsi drugi otroci so si dobro zapomnili izrek, ki pravi:

Kdor staršev ne vboga, v nesrečo letí,

Ker starše slušati sam Bog nas uči.

R u t e.

„Mati! krošnjar gre, kupite nam lepih rut!“ pravijo enoglasno tri hčerke svoji materi, ko vidijo pohišnega prodajavca proti hiši iti. Prodajavec res pride v hišo in razloží lepe pisane

rute iz krošnje. Hčerke se niso mogle tega lepega blaga nagledati. Anca pravi: „Ta le rudeča ruta mi je iz med vseh naj bolj všeč; tako je rudeča, kakor naj lepša vertnica, in kakor naj lepši poljski mak“. Micka pravi: „Mene pa ta le modra naj bolj mika, tako je lepo modra, kakor dišeča vijolica spomladi“. Minka reče: „Jaz bi naj raje imela to le belo z rudečimi in modrimi križci; le pogledjte, tu so vse tri naj lepše barve skupaj“.

Mati rečejo prodajavcu, da ne bodo to pot nič kupili, ker jim je za druge reči denarja treba, in krošnjar gre z blagom naprej.

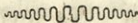
Po tem pa mati svojim hčerkam tako le govore: „Ljube moje! saj veste, da bi vam rada kaj lepega kupila, ker ste pridne in me rade vbogate, toda kupiti moramo naj pred tega, česar vsaki dan potrebujemo, to je, hrane. Od lepih rut pa si to le zapomnite: Naj lepše rudeče rute, ki vam jih je sam ljubi Bog podelil, so vaše zdrave rudeča lica. Varite jih tedaj, da

se vam bodo vedno žarile, kakor zjutrajna zarja, ki nam oznanuje lepi dan. — Vaša naj lepša modra ruta pa naj vam bo lepo jasno nebo, katero nas spominja, da le tam gori bomo enkrat popolnoma zadovoljni. — Naj lepša bela ruta pa je vaša neomadeževana vest, to je, lepa nedolžnost, ki je naj dražše in ljubše oblačilo za ljubeznjivo mladino“.

Hčerke so mater pazno poslušale, so bile zadovoljne, in so obljubile, da se hočejo vedno spominjati teh treh naj lepših rut.

Naj lepša obleka gotovo je ta,
Ki zdravi, nedolžni jo s sabo imá.

P o d h r u š k o.

Družbo vbogo tare reva silna,
Pomanjkanje je v hišo nje se vrilo,
Nesreča stiska v serce jo obilna,
Ne pride blago več do nje rešilo,

Nobena bliža se ji roka usmilna,
 Al eden ji odgerne tolažila,
 Ji kaže, da za dežjem solnce sije,
 Rešenje v trdnem upu v njega klije.

Na koncu neke vasi je stala stara lesena hišica, pri kateri je bil zagrejen mali vertec. V kotu na vertu je bilo staro hruševo drevo, katero pa je še vsako pomlad prav veselo cvetelo, in ptiček šinkovec je imel na nji vsako leto mlade, ter je veselo prepeval. V hišici pa je bilo vse tiho, in ako bi ne bil včasih mali deček po vertu cveticam prilijal in si igral, bi bil kmali človek mislil, da v tej hišici ni žive duše.

Pred nekaj leti pa je bilo v tej hišici vse bolj živo in glasno. Na levi strani, ko bi bil v to čedno hišico prišel, bi bil vidil statve, v katerih je sedel čverst možak in je od jutra do pozne noči bunkal in tkal platno. Pred statvami na tleh je bil kolovrat, na katerem je mlada ženica tkavcu cevi sukala. Zraven statev in kolovrata pa si je igral kake dve leti in pol

stari deček. Pridni tkavec je toliko prislužil, da je svojo družinico lahko živel in še kak krajcar v hranilček hranil. Pa, če človeku sreča lepo sije, se radi radi pridervé tamni oblaki in zapodé srečo od človeka. Tudi tej veseli družinici se je tako zgodilo. Pridni oče zbolí in umerje. Mati in sinek sta žalovala in jokala, toda dobrega očeta ni bilo nazaj; bila sta zapusčene siroti. Uboga vdova je delala, kolikor je mogla; toda, če je bila še tako pridna, ni mogla toliko zaslužiti, da bi mogla shajati. Pošli so ji prihranjeni denarji, in mogla je že na posodo jemati. „Oj mili Bog, kako se mi bo še godilo!“ je večkrat zdihovala. Vsaki dan pa je s sinkom molila in Boga prosila, da bi se ju usmilil in tako ali tako pomagal.

Nekega pomladnega dne sta bila mati in sinek na vertu in sta za zelenjad kraje kopala. Kar zagleda sinek v kotu vertca pod hruško, da se tla prizdigujejo. Sinek kaže to prikazen materi in se skoro boji, ker še ni nikoli kaj

tacega vidil. „To je kert“, pravijo mati, „rije pod zemljo in isče červičev; pustimo ga, saj nam več koristi kakor pa škoduje“. Sinek le še gleda v kertino, kjer se je že perst na kviško pokazovala. Na enkrat se nekaj med perstjo posveti, deček pobere in nese materi kazat, in glej, kaj je bilo! Ta svitla okrogla reč je bil star cekin iz naj lepšega zlata. — Mati ne vé, ali se ji to le zdi, ali je res; vendar pa vidi, da je to pravi cekin s podobo cesarja Leopolda. Naglo gre z matiko h kertini in še dalje v tla koplje, ter dobi ravno med hruškinimi koreninami posodico, v kateri je bilo še petdeset takih cekinov. — Mati se spomni, da ji je mož večkrat pripovedoval, da so bili njegov stari oče premožen mož, pa da so o času francoske vojske naglo umerli, in da nihče ni mogel zvediti, kam so denarje djali; tedaj ta denar ni od drugod, kakor od domače hiše in po tem takem zdaj nje premoženje. Mati veselo objame svojega sinka, poklekne in zahvali Boga

za prečudno pomoč v nadlogi. — Na hruški pa je šinkovec tako vesele vižice drobil, kakor da bi bil vedil, kaj se je zgodilo, in kakor bi bil hotel reči:

„Le vselej zaupaj v Bogá,
On tvojo nadlogo spozná“.

Nevošljivost.

Spisal L. Tomšič.

Milo je Tonček gledal na drevo, na katerem je še vidil nekaj češenj. Rekel je: „Kob mi pač hotel stari Krištof dovoliti, da bi jih obral?“ To njegovo glasno željo pa sliši gospodar Krištof, ki je ne daleč od češnje v senci ležal. „„Le splezaj na drevo, deček, oberi češnje, če moreš, in nasiti se; kakor vidim si lačen““. Tonček si ne dá dvakrat reči. Kob trenil je na češnji in jih veselo obira in zoblje. Stari Krištof pa vstane in gre domú, pa

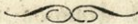
dečku nič ne reče. Kmali potem pa pride memo češnje tudi neki drugi deček, Matevž. Objokane oči, raztergano oblačilo in medel obraz je pričalo, da je ta deček zelo reven in da se mu je nekaj žalostnega pripetilo. In res, ravno pred ta dan so mu pokopali mater, edino podporo, katero je še imel na svetu. Šel je ta dan prvokrat po svetu, da bi si bil kaj sprosil. Ko Matevž Tončka na češnji zagleda, prosi: „Ljubi moj, verzi mi doli, verzi vsaj eno kopo češenj, zelo sem lačen“.

„Nič ne“, zaverne merzlo Tonček, „le pojdi, kamor hočeš“. Matevž pa le še prosi, da bi mu vsaj tiste češnje pustil, katerih on doseči ne more. „Nesramnež, ali se spraviš!“ zavpije nevošljivec, „če ti že enkrat rečem, da ti nič ne dam, ali še ne verjameš tega? Ako bi ti prav lahko to dovolil, vem, pa preden ti do mene prideš, bom jaz“ — — pri teh besedah se veja odkrene, in Tonček leži pol mertev pod drevesom. —

Matevž vpije in kliče, da bi kdo pomagal. Zraven pride gospodar Kristof, in ko mu Matevž vse razodene, je bil zeló nejevoljen in hud na Tončka. Potem ga Kristof z ojstrimi besedami posvari rekoč: „Nihče drugi, kakor Bog te je kaznoval zavoljo nevošljivosti“. Gospodar dá Matevžu jesti, in ker vidi, da je prav pameten deček, ga vzame k sebi v hišo. Pa tudi Tončka ni modri gospodar zaverigel, ker je vidil, da mu je storjena napaka zeló žal. Pošlje ga v mesto k svoji rodbini, kjer se je mizarije naučil in je postal časoma mizar. Nazadnje je ta gospodar, ker otrok ni imel, Matevžu celo svoje premoženje izročil. Matevž je bil le vedno srečnejši od Tončka.

Nevošljivost je ostudna stvar,

Le ne vdaj se ji nihče nikdar!

D r e v e s c a.

Blaže, deček deset let star, je zvečer sedel na vertu, in je milo jokal. Njegov starji brat Tine ravno živino s paše prižene, ter vpraša Blažeta, zakaj da joče.

Blaže: „Oj, oče me nimajo radi!“

Tine: „Kako je vendar, da tako misliš, saj nas imajo oče radi in so zelo prijazni z nami. Ko si bil uni dan nekaj bolan, so vedno popraševali, kako ti je in so ti zdravila kupili. Nikar ne misli, da bi bili hudi na te, če jih nisi žalil“.

Blaže: „Ko bi bil domá, bi bil vidil, kako so me spodili iz hleva, kjer sem hotel konju nekoliko žime odrezati, da bi bil delal zanke za tiče. Zgovarjal sem se, da bi se ne bilo konju nič poznalo, če bi mu bil ene žime vzel, ker bi žimnico toliko rad napravil. Toda oče so me precej oestro pogledali in zažugali, da zdaj ne smem nikoli sam v hlev iti.“

Kmali potem je poldne zvonilo in oče mi niso pustili, da bi bil po navadi prvi molil, ter so Nežici rekli, da naj moli. Vidiš, ljubi Tine, to mi zelo težko dene, in Bog vé, kdaj me bodo oče zopet radi imeli!“

Tine: „Pojdi z mano, Blažek, jaz bom prosil pri očetu, da ti bodo odpustili. Saj veš, da so nam že večkrat prepovedali, da ne smemo iti h konju, ker je nevarno, da bi nas ne udaril. Oče nam le dobro hočejo, in če jih ne vbogamo, jih žalimo, in so hudi. Pojdi, greva k očetu!“

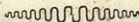
Dečka gresta k očetu. Oče so bili na vertu in so obrezovali neko mlado drevesce. Tine stopi bliže in pravi: „Oče, zakaj pa obrezujete drevesce, ker ima še tako malo vejic?“

Oče: „Vsako mlado drevesce se mora obrezovati, zato ker poganja tu pa tam škodljive rastlike, ki bi potem dobro rast zadrževale. Tako je tudi pri mladih ljudeh. Kakor pri mladem drevescu, tako se tudi pri otrocih

pokažejo večkrat različne napake, ktere morajo starši in učeniški zatirati, da ne spridijo vsega človeka“.

Blaže prime očeta za roko in nič ne reče. Oče pa dobro vedó, pri čem da je, in ga zopet prijazno pogledajo.

Starši te svarijo le,
Ker te boljšati želé.

Naj lepši vert.

Drevesca cveteče	Glej, male drevesca,
Naj lepša so stvar,	Cvetice mladé
In mlade cvetice	Otroci so tudi,
Kot solnčni so žar.	Jih starši redé.

In pridni otroci
Naj lepši so vert,
Ki rajski družini
Je vedno odpert.

O šolskih praznikih.

Spisal L. Tomšič.

Pustnikov Tomaž je prišel o sv. Jakopu iz Ljubljane domu. Hodil je v rečno šolo ali v realko. Vseh nauk se je rad učil; vendar pa mu ni bil noben nauk toliko pri sercu, kakor nauk od živali ali zoologija. Če je le kaj slišal od te ali une živali, ali če je katero bolj neznano vidil, ga je že zelo veselilo. Ker se je toliko pridno učil, so mu oče kupili lepo knjigo od živaloznanstva, v kateri so bile tudi nekatere živali narisane.

Komaj se Tomaž doma nekoliko oddahne, ga že pridejo obiskat njegovi nekdanji tovarši: Kamenarjev Matiček, Školnikov Mihec, Cenetov Jakec, Kalčičev Jurček in cerkvenikov Polde. Ti dečki so bili pa vsi pridni in dobri, če ne, bi jih Tomažev oče ne bili pustili, da bi bili hodili k Tomažu. Vsi, ko Tomažka vidijo, so veseli, in ne vedó, kaj bi rekli. Čez

nekoliko časa vendar Matiček reče: „No, Tomažek, kako je bilo kaj v Ljubljani?“

Tomažek: „Tako, tako; pri začetku ko sem iz domače šole v realko prišel, se mi je vse nekako bolj težko zdelo, posebno zato, ker nisem še po nemški dobro razumel; toda kmali sem se tudi tega jezika toliko navadil, da me ni merzlica tresla, kadar je bilo treba kaj govoriti. Večkrat sem slišal, da pridnost železne vrata prebije; zatoraj sem si tudi jaz mislil: kar drugi lahko storé, zakaj bi jaz ne mogel? Trudil sem se, da je bilo kaj; zdaj pa sem vesel, ker sem prinesel dobro spričalo domú, in mi ni žal, da sem se potil“.

Mežnarjev Polde: „Povej, kaj si se vendar najraje učil?“

Tomažek: „Saj veš, kaj imam jaz rad; najraje sem poslušal, kadar so nam učenik razkladali in kazali kaj od živali. Veliko novega sem si zapomnil. Ako vam bo ljubo, vam bom včasi kaj pripovedoval od te ali une živali;

pa še take podobe vam bom pokazal v novi knjigi, ktero so mi oče kupili. V nedeljo popoldne bomo ravno vsi čas imeli. Šli bomo na klop pod lipo, in tam vam bom vse povedal in pokazal, kar bote hotli. Do takrat naj si pa vsak zbere eno žival, od ktere me bo kaj prašal; gotovo mu bom vedil od vsake kaj povedati“.

Za ta dan se otroci razidejo. Komaj pa čakajo nedelje, da bi se s Tomažkom pod lipo sošli. Kamenarjev Matiček je vsaki dan naredil s kredo na vrata eno čerto in štel, koliko dni še manjka do nedelje. Nedelja pride. Komaj mine keršanski nauk in nedeljska šola, so bili že vsi tovarši pri Tomažku. Tudi so nekaj drugih pridnih prijatlov iz nedeljske šole sabo pripeljali. Pa tudi Tomažkov stari oče so prišli pod lipo k veseli družbi, in vesela šola se prične. Vsak je tedaj smel kaj prašati. Kamenarjev Matiček pravi: „Tomažek, jaz bi rad slišal kaj od kebrov, kterih je bilo preteklo pomlad toliko, da ne vem, če bi jih mogel kdaj kdo prešteti“.

Tomazek: „Kebri so škodljive živali. To vidimo, kako naglo požró na drevesih perje in še celó mlado sadje. Prikažejo se pri nas večidel mesca majnika ali velikega travna. Pravijo, da je kebrov vsako četrto leto naj več; takrat pa nam tudi dovolj škode napravijo. Ker zdaj že kebrov ni, pogledjte ga vam bom tukaj v knjigi na podobi pokazal; taki le je! Dolg je komaj en palec in ima lepo obokan nekoliko kosmatinast život, kateri je proti glavi tanji. Ima tri poglavitne dele: glavo, persi in zadek. Posebno znamenito pri kebru je to, da ima zraven oči tudi čutilke. Persi imajo tri dele, na katerih so perutnice in noge. Zadnja životova stran pa ima sedem černih, belopikastih obročkov. Kebri zležejo več palcev globoko v zemlji več jajčkov, iz katerih se kmali zaredé beli červi z rudečo-rujavkasto glavo. Ta požrešni merčes gre na korenine pod zemljo in raste

tako dobro, da je že v prvem letu en palec dolg in pa debel, — v tretjem, včasih pa še le v četrtem letu, popolnoma doraste. Potem se spremeni v hrošča ali kebra, ki spomladi pririje iz zemlje, kjer je vse korenine okoli sebe pokončal, da nad zemljo pokončuje mlado perje po germovji in drevji. Prav je tedaj, da kebre zatiramo, kolikor moremo“.

Stari oče: „Prav si povedal, Tomažek; tudi jaz sem že večkrat bral v „Novicah“, da ni treba kebrom pustiti, da bi nam sadje požerli. Kadar kebre okoli letajo, se jih lahko veliko pokonča. Jaz sem tako le delal: Vsako jutro, dokler so oterpnjeni sedeli na drevji, sem jih otresal, in verjemite mi, natresil sem jih na cente. Potem pa sem jih z vrelim kropom poparil, da so bili hitro mertvi, zakaj nepotrebno terpinčiti jih, bi ne bilo prav. Take sem dajal prešičem in perutnini. Včasih sem jih djal med gnoj; včasih pa sem že tudi delal kolomaz iz kebrovega olja“.

Tomažek: „Tudi tiči zobljejo kebre“.

Stari oče: „To se vé da. Tiči nam veliko kebrov in červov preženejo, in so zato naši veliki dobrotniki. Nikar tedaj ne preganjajte nobenega tiča. Tičem moramo še le lepo streči, da jih pride več na verte, polje in gojzde, ne pa, da bi jih plašili. Vselej sem bil hud, če sem vidil otročaje, ki so šli z limancami in tičnicami tiče loviti; in gorje mu, če sem pri komu zapazil pobrane tičje jajčica! Ljubi moji, ne bodite nikoli tako neumni in neusmiljeni! in namest da bi terpinčili rogače! na nitih in delali mline s keברי, hodite raje zjutraj kebre in červe nabirat, in vidili bote, koliko več sadja bote jeseni za to dobili“.

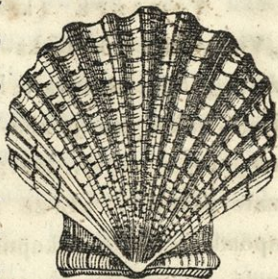
Mihec: „Kdo bi mislil, da bomo danes toliko lepega slišali od kebrov, za ktere se do zdaj še nihče ni kaj menil. Tomažek, jaz sem pa pomladi polže kopal in v gostivnico prodajal. Povej nam kaj enacega od polžev!“

Tomazek (kazaje podobo v knjigi): „Vidite polža, kako kaže roge! Le poslušajte! Polž, kakor vam je znano, prav počasi lazi; zato pravijo: „Leze kakor polž“. Prikaže se spomladi koj ko skopni sneg. Občutljiv je tako zelo na rogéh, da se ga s perstom ne smeš pritakniti. Zraven večjih rogov pa ima tudi še dva manjša, kjer pa ni tako zelo občutljiv. Polži so veliki in majhni, z lupinami in brez lupin. Polž in želva ali terdorog (šildkrota) ste edine živali, da se vedno sprehajate kakor vojaki pravijo: „cak in pak“, in ako jim hišo vzameš, jih vgonobiš. Polži so vedno mokri in imajo prav umetno sestavljene hiše. Razun navadnih polževih lupin so tudi druge take prav mnogoverstne, ktere pa se nahajajo le po vodah in večidel v morji.

Glejte, tukaj vam pokažem eno tako umetno lupino! Vem se spomniti, da smo včasih polže morali, da so nam roge kazali, rekoč: „Polž, pokaži roge, če ne, pa tebe in tvojo hišo razbijem!“

To pa ni prav. Nobene živali ne smemo nepotrebno terpinčiti; saj vse je Bog vstvaril in skerbí za nje kakor za nas ljudi“.

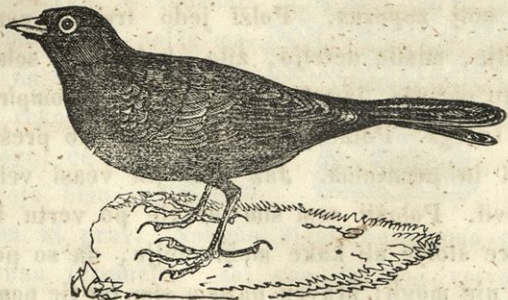
Mihec: „Zdaj se spomnim, da smo tudi v šoli enkrat brali nekaj od polža. Ali so polži tudi škodljivi?“

Stari oče: „Polži s hišo ali z lupino niso kaj škodljivi, temuč so nam dobra postna jed; toda polži brez hiše ali lupine so vertom in polju nadležni. Naj bolj škodljivi so veliki rudeči in černikasto-sivi poljski polži. Polž gre večidel po noči na pašo, to je, v škodo na vert in na polje. Naj raje je tam, kjer je mo-

kro ali vlažno. Če je bolj vlažno in toplo vreme, več je polžev. Mraz in suša sta polžu naj bolj zoperna. Polži jedó travo, perje, berstje, mlado deteljo, žito, kolorabe, solato, vsako sočivje, jagode, sadje, buče, krompir in več tacega. Polže pa pobirajo posebno prešiči, kerti in perutnina. Jaz sem jih včasih veliko polovil. Položil sem jim ter tje po vertu kos mokre štorje ali kake mokre dilje, da so polži pod nje mogli; zraven pa sem jim ter tje pometal zrezanega korenja, kerhljev, sladkih jabelk in buč. Po noči se jih je veliko zbralo na vertu; zjutraj zgodaj pa sem zagnal kure in race na nje, in berž so jih požerle“.

Cenetov Jaka: „Dobro, da vem; jaz jih bom tudi tako lovil. Zdaj bi pa rad tudi kaj od šinkovcev zvedil; letos sem vedil na našem vertu za dva šinkovčeva gnjezda. Tomažek! kaj pa, ko bi nam od teh tičev kaj povedal?“

Tomazek: „To je prav lahko. Berž ti ga bom tudi v knjigi pokazal. Vidiš ga

Ta ptič nam naznanja veselo pomlad. Je rujavkast. Zadaj ima bolj svetlo perje. Kljun ima bolj okrogel kakor raven. Nosnici ste mu okrogle in s kocinami obrasčene. Na nogah ima male krepeljce. Zoblje zerno, in prav prijetno poje. Gnjezdo pa ima koj po verhu narejeno. Šinkovcev je mnogo plemen; poznamo jih po petji. Eni pravijo spomladi: „Čiv, čiv, čiv, me ne boš več učil!“ Drugi: „Goriču, goriču!“ i. t. d. Nekteri tičarji so tako neusmiljeni, da ubogega

tička z žarečim železom oslepé. Bog nas varuj, da bi bil kdo nas kterikrat tako hudoben!“

Kalčičev Jurček: „Tomažek! ali imaš v tisti knjigi tudi lastovko namalano? Pokaži, pokaži nam jo, in povej kaj od nje!“

Tomažek: „Le pogledjte jo, tukaj je!“

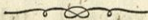
Popisovati vam lastovke ni treba na tanko, saj jo po leti vsaki dan vidite okoli hiše letati in žvergoleti. Ima prav kratek kljun, kterega lahko široko odpre. Perute ima precej dolge pa ozke. Noge ima prav majhne, toda dolge kremplje,

da se lahko z njimi prime. Rep ima lastovka zelo dolg, in je vilicam podoben. Leta prav hitro, in se ne vpeha. Letaje lovi muhe, komarje, čebele, kebričke in take živali. Lastovke gredo o malem šmarnu, to je, mesca septembra, v tropeh čez morje v ptuje gorkeje kraje; spomladi pa zopet pridejo nazaj in si zopet poiščejo svoje stare gnjezda. Tudi lastovk je več plemen. Naj bolj znana je domača lastovka, ki dela umetno gnjezdo. Lastovke so prav ljubenzjive in krotke živalice, in nam zelo koristijo s tem, da pobirajo škodljive merčese. Ne smemo jih tedaj poditi“.

Stari oče: „Bog varuj, da bi kdo lastovkam kaj žalega storil! Poznal sem premožnega gospodarja, pri katerem so lastovke vsako leto pod streho gnjezdo imele, in so zjutraj zgodaj prepevale in ljudi na delo budile; toda gospodarjev sin jim pozneje ni pustil, da bi ga bile zgodaj budile, ter jim je gnjezdo rezmetal in nedolžne ticke od hiše spodil. Šle so lastovke

pa tudi sreča je pobegnila z njimi od hiše. Vse gospodarstvo je šlo rakovo pot, in kmali je bila družina na beraški palici.

„Lastovke imamo radi“, rečejo enoglasno vsi otroci, ter se Tomažku in staremu očetu zahvalijo za podučno veselico in gredo domú, kjer se je že večerja kuhala.

Kos in kukavica.

Spisal L. Tomšič.

Kos in kukavica se neki poletni dan srečata. Kukavica urno zleti na bližnje drevo in svojo pesem „kuku“ neprenehoma kroži. Kos pa, dasiravno so ga že ušesa bolele, je vendar molčal, in še le, ko kukavica preneha, začne svoje kaj lepe viže žvižgati.

„Da bi te maček“, zarenčí kukavica, „ko bi vedil, kako se mi dopadeš, bi gotovo peti jenjal. Za kom pa žaluješ, da si vedno le

černo oblečen? Jaz saj ljudem srečo prerokujem, pomlad naznanujem in še marsikaj več; ti pa, kakor sam veš, za drugega nisi, kakor da nam poštenim in rabljivim tičem zerna kradeš in da nas z dolgočasnim cverčanjem nadleguješ“.

Kosa to primora, da tudi on zine. Z malo besedami je kukavici povedal, da se za njeno lahkomišno kramljanje nič ne zmeni. „Kakoršnega me je Bog vstvaril, takošen sem“, pravi modri kos, „in ko bi me ti še devetkrat bolj zasmehovala, jaz vendar peti nikdar ne bom jenjal“.

„Le molči, molči ti modrijan“ odgovori kukavica skakljaje po drevesih, „in pazi, da se v kletko ne za —“ dersk! — se sproži bližnja kletka in vjame berbljavo kukavico. Kos pa zvižgaje proč zletí.

* * *

Otroci, ne bodite jezični! Ne hvalite sami sebe, kakor kukavica, ktera vedno le sebe „kuku“ kliče. Nesreča, ktero bi drugim vošili, mnogokrat stoji za vašimi petami, in pred ko mislite, ste v nji.

Še zdaj imenujemo take prederzneže, ki veliko kramljajo, pa nič storiti ne morejo, „kukavice“; take pa, ki so pogumni, bistrourni in modri, imenujemo še zdaj „kose“.

Ne bodite tedaj borne kukavice, temuč bodite le vsaki reči „kos!“

K u k u !

Kak iz gojzda se glasi:

Kuku!

Daleč jek nazaj leti:

Kuku!

Kadar slišim pesmico:

Kuku!

Tudi jaz zapojem jo:

Kuku!

Pomlad ljuba je prišla,

Kuku!

Več ne bom zapert domá,

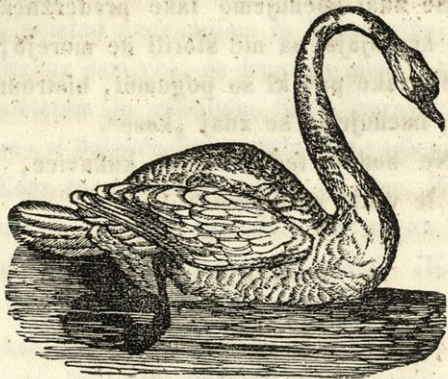
Kuku!

Češenj kmali dosti bo,

Kuku!

Nič ne bo nam manjkalo,

Kuku!

Labodovo gnjezdo.

Na skrivnem kraji med terstovino pri jezeru je bilo labodovo gnjezdo. Mladiči so ravno že jeli iz ležisča lesti in okoli gnjezda plavati. Mati labodka jih svari rekoč: „Nikar ne plavajte daleč po jezeru; tam le na hribu ima ribji orel gnjezdo; on je naš velik sovražnik. Ako bi le kterega vas vidil samega, bi vas hitro zgrabil, in nesel mladičem za južino. Bodite tedaj vedno blizo očeta ali mene, kadar smo na vodi“.

Mladi labodki so svojo mater pazno poslušali in se vkup stiskali; le eden prederzno vpraša: „Kje je orel, saj ga še ne vidim?“ Mati mu odgovori: „Kadar bi ga vidil, bi bilo že prepozno“.

Mladič neče materi verjeti, temuč bi orla rad sam vidil, če je res tako huda žival.

Ko neki dan stara laboda gresta od doma živeža iskat, se skobacá mladi labodek iz skrivnega kraja, iz terstovine, ter plava prav pogumno po širokem jezeru sim ter tje. Zeló ga veseli, ker je vse okoli tako prijetno; posebno je rad gledal blišeče jezero, zelene hribe in svitlo solnce. Precej časa plava po jezeru, in ko se na kviško ozre, zapazi visoko v zraku neko černo piko in premišljuje, kaj bi pomenila. Pri tej priči pa zaverši nekaj nad njim; črna pika je bil ropni orel, kateri se je kakor blisk hitro doli spustil. Labodek vidi hudega sovražnika, toda prepozno je bilo, da bi bil mogel oditi njegovim ojstrim krempljem. Orel

zgrabi reveža, ga vzdigne in nese svojim mladičem v gnjezdo.

Zastonj sta stara dva potem vse jezero preplavala in preiskala in klicala svojega zgubljenega mladiča; le ko sledita po vodi sim ter tje nekaj spuljenega perja, in ko se spomnita na sovražnika orla in svojega radovednega otroka, vesta, kaj se je z njim zgodilo, ter plavata žalostna domu.

Kdor staršev ne posluša,

Si britko sam poskuša.

M l a d a   ž a b a.

Spisal L. Tomšič.

Bil je lep pomladni dan. Med cvetečim drevjem pevale so vesele tičice, in po travnikih bučale so čebelice nabiraje sladki med. V žitu pevala je tudi prepelica svoj „pet pedi“ in v logu kukala je kukavica. Še slavček se je

glasil v zelenem germu blizo potoka. Vse je bilo veselo. Mlade žabe, ktere so ob kraji velike soseskine luže stanovale, vidivši vso to vabljevost pomladno, pridejo iz pod rusčine, začnejo ragljati in kramljati ter veseliti se pomladnih lepih dni. Ali previdna starka, vidivši njih brezskernost, skoracá na vzvišen kamen pod rusčino in jih pokliče vkup in tako le govori: „Drage moje! prišli so lepi gorki dnevi, tedaj vidim, da vas mika zelena narava s cvetečim bogastvom in prostorna od solnca razgreta luža. Pa ne dajte se zapeljati! Na suhem in v mlaki imamo me mnogo sovražnikov; tedaj ne hodite predaleč od doma, da vas kdo iz med njih nenadoma ne ugrabi in ugonobi; posebno pa se varovajte na sredo luže, kjer se goske ošabno zibljejo in kratkočasijo.

Mlade žabe, ki starko pazno poslušajo, jo vbogajo; še enkrat zavrišnejo in se urno skrijejo pod rusčino. Le ena iz med njih se obotavlja in ne vé, kaj bi storila. Med tem za-

čnejo goske v sredi luže prav veselo gagati, da se razlega daleč po širjavi. Njih glas čuje zaostala žaba in si misli: Oj, kako veselo se goske kratkočasijo in se jim nič hudega ne pripeti! tudi jaz čem med nje iti in se z njimi radovati, saj tudi enoglasno pojejo. Ko bi jim jaz pomagala, bi bilo petje gotovo milejše, ker bi bilo bolj mnogoglasno. Šla bom med nje, naj velja, kar hoče! S temi besedami se oberne mlada žaba in, pozabivši opomin starke, plava proti sredi. Ondi začne v družbi gosk ragljati in se napenjati, da bi jih bila skoraj prevpila. Ali ravno s tem se izdá revica! Černi kavran, ki se je med visokim bičevjem po luži pasel, jo zagleda, plane na njo, — in po nji je. —

Tako je mlada žaba v sredi vesele družbe poginila, ker ni vbogala, kar ji je starka svetovala.

Tiček v kletki.

Mali Tonček je prinesel domu kletko s tičkom. „Tega tička in kletko mi je podelil sosedov Martin“, pravi veseli Tonče materi; „stregel mu bom, kar bom mogel, da mi bo lepo prepeval“.

Mati molče. Po južini praša Tonček mater: „Kaj ne, mati, danes bom šel z vami na polje?“

Mati: „Naka, Tonče, danes bova doma“.

Tonček: „Pa je tako lepo na polji, in solnce tako ljubo sije!“

Mati: „Boš pa pri oknu sedel in ven gledal, in ko bom jaz šivala, boš ti žvižgal“.

Tonček ima solzne oči; vendar vboga mater, se usede na stol k oknu in posili nekaj žvižga, potem pa zopet mater vpraša, če bo šel kaj ven.

Mati: „Ne, ljubi moj; zdaj ti bom povedala lepo povestico“.

Tonček vboga, pa vendar nerad poslušá materno povest.

Povest je končana. Tonček pa še vedno milo skozi okno gleda in prosi mater, da bi šla ven, ker solnce bo že kmali zašlo.

Mati: „Ne bova šla ven, ljubček moj; jaz rada vidim, da si domá; ti si pa gotovo tudi rad pri meni“.

Tonček: „To je res, da sem rad pri vas, pa vendar grem včasih tudi rad ven, kjer so lepe zelene drevesa in pisane cvetice, in kjer se igram z drugimi otroci“.

Mati: „Verjamem ti; kako pa je vendar, da tičku, ki ga imaš v kletki zapertega, ne privošiš tega veselja, da bi letal po zelenem drevju in se veselil z drugimi tički, svojimi tovarši?“

Tonček razumé mater, gre h kletki, odpre vratica, in tiček veselo zletí ven na zeleni vert k drugim prostim tičkom.

Vse, kar tebi dobro dé,

Drugim naj želi sercé.

Tičevo delo.

Lačen vstane tiček drobni,
Spat nasiten vselej gre;
Dela pa ves dan prav pridno,
Nič se naveliča ne.

Kadar koli gre za hrano,
Upa, da je bo dobil,
Trud veliki za življenje,
Ga nikoli ni moril.

Vsako leto dela hišo,
Da mladiče v njej imá;
Skerbno revčkom jesti nosi,
V dežji še jim streho dá.

Tisti, ki ga je ustvaril,
Vsega dosti mu daje;
Tiček pa mu je hvaležen,
Poje vedno pesmice.

S p o m i n.

Bilo je jesenski dan zvečer. Družina je bila vsa doma. Stara dekla Mina pride prestrašena v hišo in pravi, da je visoko nad hišo čuden vriš, gotovo spomin, slišala. Otroci se očetu in materi v naročje stisnejo. Oče odprejo okno in poslušajo. Vriš prihaja vedno bližje in huji.

Mina: „Zdaj sami slišite, da je res, kar pravim“.

Oče: „To so žerjavi, selivne tice, ki gredo jeseni v gorkeje dežele. Te potujejo najraje po noči, zato jih ne vidimo; vendar pa jih slišimo, ker kričijo“.

Mina: „Morda imate res prav; vendar povejte, kaj pa je uni večer terkalo na okno in vekalo okoli hiše?“

Oče: „To je bila sova, ktera si po noči živeža isče in, če se ji poljubi, tudi poje. — Nikar ne bodi tako vražna, Mina, da bi pri

vsaki reči kaj drugega mislila, kakor je v resnici. Vražni ljudje si vedno zmišljujejo reči, ki jih nikjer ni in se bojé, kaj se bo njim in drugim zgodilo, in so velikrat zeló nesrečni“.

Mina vendar verjame očetu in za naprej ni tako vražna.

Škerjanec.

Janezek, je šel pomladno jutro z očetom na polje in v gojzd, kjer so pripravljali prekle ali natike za fižol, ter so jih potem okoli zelnika natikovali. Zraven sta se oče in deček tako le pogovarjala:

Oče: „Poslušaj, Janez! kako lepo jo drobi škerjanec v zraku!“

Janez: „Ljubi tiček je bil po zimi na ptujem, in ni davno, kar je prišel k nam nazaj“.

Oče: „Ali veš kje, v kateri deželi je bil“.

Janez: „Povejte, oče! tega še nisim slišal“.

Oče: „Prijaznemu tiču se je gotovo tožilo na ptujem po naših krajih, in je komaj čakal, da bi zopet k nam prišel. V Egiptu je bil, to je daleč, več sto milj od tukaj. Potoval je čez gore in doline, čez reke in morje, po noči in po dnevi“.

Janez: „Čudno je; kako ljubi tiček vé za pravo pot, da ne zajde, in kako zelo je pogumen, da se ne bojí, da bi se mu na poti zgodilo kaj hudega. Ko bi tiček znal govoriti, bi ga jaz precej vprašal, da bi mi povedal kaj od Jožefove dežele, od velikanskih piramid i. t. d., kakor so nam v šoli pravili od Egipta“.

Oče: „To se vé da; toda škerjanec le poje in razveseluje kmetovavca na polji in popotnika na poti in oznanuje božjo slavo. On ni kar nič ošaben, kadar pride nazaj, in ne zaničuje svojih tovaršev, ki niso bili tako daleč po svetu;

zato so ga pa tudi vsi veseli, in z njim vred prepevajo“.

Janez: „Pa kako tiček v Egiptu vé, da je pri nas že pomlad, da že cvetice rastejo in červički po zemlji lazijo?“

Oče: „Vidiš ga, kako je zletel prepevaje proti nebesom! hoče nama reči: Bog, ki mi je dal življenje, mi je naznanil, kje imam pogernjeno mizo, in me tudi varuje na dolgi poti on, ki milo preskerbuje vse svoje najmanjše stvari“.

Tako sta se pomenkovala oče in sin pri delu; škerjanec pa jima je neprenehoma drobíl lepe vižice.

P r e p e l i c a.

Spisal J. Parapat.

Vjela se je prepelica v tesno mrežo in je zdihovala prepozno se kesaje: „Oj, kako sem

nesrečna! poprej sem bila prosta in sem prosto pela, zdaj pa plakam vjeta. Zgubila sem priljubljeno gnjezdo in z njim vse svoje veselje. Verh tega pa bom še življenje dala. Čemu ta tolika nesreča zavoljo pšeničnega zerna! Oj draga lakomnost!“

Slepa požrešnost, koliko si jih že vnesrečila! Marsikdo si misli več pridobiti, pa vse zgubi.

Č a p l j a.

Nevoljin je kmet, ko vidi, da se po sejani pasejo gosí in žerjavi. Berž gre in nastavi mrežo. Vjamejo se gosí in žerjavi pa čaplja med njimi. „Izpusti me!“ prosi trepetaje čaplja kmeta, „jaz ne zaslužim, da bi me kaznoval kakor druge krivične. Sam Bog je priča, da ti ne storim nikakoršne škode, temuč še le čedim ti ravnine, ker pobiram po njih škodljive merčese

in gade“. „Nič ne maram“, odgovori jezni kmet; „med krivičnimi sem te zasačil, z njimi vred boš tudi poginila“. — Nedolžna čaplja je nesrečno smert storila. Taka čaka vse, ki se pajašijo s hudobneži.

Veverica.

Pogovor v šoli.

Učenik (kazaje nabasano veverico): „To le živalico pa gotovo vsi dobro poznate!“

Otroci: „Joj! to je veverica!“

Učenik: „Ali je živa ali mertva?“

Otroci: „Mertva“.

Učenik: „Kako veste, da je mertva?“

Otroci: „Zato, ker se ne gane“.

Učenik: „H katerim živalim štejemo veverico?“

Otroci: „K dojivnim živalim“.

Učenik: „Ali ne moremo veverice tudi k ptičem prištevati, ker skače od drevesa do drevesa?“

Otroci: „Naka“.

Učenik: „Zakaj ne?“

Otroci: „Ker veverica nima perja, kljuna in dveh nog“.

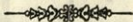
Učenik: „Poslušajte nekaj od veverice:

Mlada veverica je pod orehom okoli stare veselo skakljala. Stara ji ravno pripoveduje, kako dobra jed je oreh, da bolje jedí ni na svetu. — Kar potegne veter in en oreh pade z drevesa pred nji na tla. Mlada ga hitro prime in zastavi zobke nanj, pa „pejte bodi!“ zasmerčí in ga verže daleč proč, kakor bi bil strupen, in reče otresaje: „Kaj me trapate, mati? le pokusite ga, kako je sladak!“ — „Počakaj nekoliko“, pravi stara, „le olupí zeleno lušino, boš vidila, kaj je notri“. Mlada ga olupí in zopet ga hitro ugrizne, pa joj! mehki zobek si zlomi. „To je kamen“, pravi nevoljna mlada,

in jezno zažene oreh po bregu, da se daleč potači. „Neumnica“, pravi stara, ter skoči za orehom, ga popade in pregoda rekoč: „Pojdi, in pokusi sladko jederce, in ne bodi nepotepžljiva!“ Mlada pokusi jederce in se silno čudi, da ima oreh tako dobro jed skrito pod grenko in terdo lupino.

Ljubi otroci! tako je večkrat tudi pri vas. Marsikomu se pri začetku kaka reč zdi težka in zoperna; če pa človek le pridno dela in kaj poterpi, vidi, da mu za trdom in terpljenjem pride dobiček in sladek vžitek. Pregovor pravi: „Ako te jedro mika, zgrizi lupino“.

Nekaj od lesice.

Učenci so v šoli brali od lesice, kako je zvita, smešna itd. Učenik jim potem še pokažejo lesico na podobi tako le:

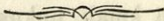
Ko se učenci te podobe nagledajo, jim učenik povedó še to le povest od lesice in kune:

„Lačna lesica najde v hrastovem deblu v dupli hranjeno pastirsko brešno. Berž se splazi v duplo in se dobro najé. Potem pa sita in napeta zopet skuša, da bi ven šla; toda špranja ji je prevozka. Z vso močjo se vpira, zdiha in tuli, pa vse je zastonj. Memo pride kuna, jo sliši in vpraša, kaj ji je. Jokaje ji toži, kaj se ji je pri-

godilo. Kuna pa ji prijazno svetuje, naj mirno počaka, da bo zopet lačna, in potlej bo šla lahko kakor noter, tako ven.

Iz tega se učimo: Kar zdaj ne moreš storiti, počakaj in poterpi, morebiti boš sčasoma lahko storil“.

Zajic in lesica.

Oče so šli na njivo deteljo kositi. Lorček, mali deček, gre z njimi. Njiva je bila pri gojzdu in z živim plotom ograjena. Ko prideta do plota, pokažejo oče Lorčku dva zajčka, ki sta bila na njivi in se v detelji pasla.

Lorček tiho gleda skozi plot in vidi, kako mali zajček stopi po koncu in posluša, kaj šumi; drugi pa skoči v gojzd in potem tudi mali za njim. Deček vpraša očeta, zakaj zajčka nista

hotla počakati, da bi ju bil dalje in bolj na tanko gledal. Oče pravijo, da zajic tanko sliši in da je zeló, zeló boječ. Če količkaj zašumi in se premakne, že poskoči in teče, kakor bi smodil za njim. Zraven pa oče dečku obljubijo, če jim bo pridno pomagal deteljo sušiti, da mu bodo še kaj več od zajca povedali.

Oče deteljo kmali pokosé, potem pa jo z Lorčkom počasi preobračata. Zraven pripovedujejo oče tako le:

„Zajic in lesica se enkrat sprijaznita in gresta šetat po polji in vinogradih. Tu vidita deklico, ki nese v cajnici jajca in jabelka. Lesica pravi zajcu: „Sline se mi cedé po jajcih in jabelkah; saj pokusila bi jih rada“. Zajic pravi: „Tudi jaz bi se jih ne branil“. — „Veš kaj“, pravi zvita lesica, „ti pojdi čez pot in nalasč šepaj, kakor da bi ne mogel teči; deklica bo cajnico na tla postavila in te šla lovit; in ko bo šla nekoliko za tabo, bom pa jaz cajnico vzela in pod uni le germ nesla. — Zajic

stori tako. Deklica postavi res cajnico na tla in gre za zajcem čez polje proti gojzdu. Med tem časom pa vzame lesica cajnico in jo v vinogradu skrije. Ko zajic vidi, da je zvitá lesica že cajnico odnesla, skoči hitreje in gre po drugi poti k lesici, kjer je rujavka pri cajnici sedela in jajca pa jabelke tako le štela in na kupce devala: „To je moje, to bom dala svojemu očetu, to bom dala materi, to je za mojega strica, to za mojo prijateljico“ itd. Tako je štela tako dolgo, dokler je bilo kaj v cajnici, in zajcu na zadnje ne ostane drugega, kakor prazna cajnica. Lesica se mu smeja; zajic pa gre nevoljin in lačen naprej in si misli, da bo lesici to muho že sčasoma splačal.

Kmali pride huda zima. Lesica zelo strada. Zopet se srečata z zajcem, kateri pa je bil debel in se ni za mraz kaj zmenil.

Lesica: „Kaj pa ješ zdaj po zimi, ker si tako debel?“

Zajic: „Nič drugega ne jem, kakor ribe. Tukaj doli v dolini je zamerznil potok; prišel pa je ribič in je naredil luknjo skozi led. Tu doli hodim vsako noč in vtaknem repek v vodo, in ribe pridejo in se mi obesijo nanj, potem samo repek ven potegnem in dobim po tri ali štiri ribe na enkrat; koliko pa bi jih še le dobil, če bi imel tako dolg rep, kakor ga imaš ti! Veš kaj, teta, pojdi nocoj z manoj ribe lovit, in potem si jih bova delila!“

Lesico je to zelo veselilo, in je že precej sama pri sebi mislila, kako bo zajca zopet pri deljenji opeharila. Zvečer gresta tedaj k potoku. Zajic pokaže lesici v led luknjo, in lesica pomolí svojo kosmato metlo notri in dolgo sedi na ledu; pa lej! rep ji k ledu tako terdo primerzne, da se ne more nikamor ganiti. Zajic pa ji kaže šlik, šlik in ji pravi, da naj se pokorí najpred za sé, potem za svojega očeta, za svojo mater, za strica, za prijateljico i. t. d. Še le drugi dan proti poldnevu, ko je solnce

posijalo, je lesica izpulila ves oguljen rep iz pod leda. Zajic pa je bil že med tem odšel čez hrib in log“.

Lorček je to povest prav rad poslušal, in jo je potem tudi drugim svojim tovaršem pripovedoval; vendar pa je rekel, da on bi ne bil tako neusmiljen z lesico, kakor je bil zajic, ker ljudje vemo, da je prav, če za hudo le dobro storimo, kadar moremo.

M e d v e d.

Matiček priteče prestrašen domu in pripoveduje, da je vidil, ko so neki igravci po cesti medveda gnali in pravi, kako je godel, po dveh nogah plesal i. t. d. Potem pa se z očetom tako le od medveda pogovarjata:

Matiček: „Povejte, oče, kje pa so dobili ti možje medveda, in kam ga ženejo?“

Oče: „Ti možje kažejo ljudem medveda, za denar. Berž ko ne, so ga mladega dobili in zredili; sicer bi se jim ne pustil tako strahovati“.

Matiček: „Rad bi kaj več zvedil od te živali. Povejte, oče, še kaj od medveda!“

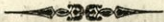
Oče: „Če si medveda dobro pogledal, si vidil, da ima debelo in podolgasto glavo, majhne ušesa, obokano čelo, tumpast gobec, majhne oči, kratek pa močen vrat, debel život, kratek rep, ne preveč visoke, pa močne noge, na katerih ima na vsaki pet parkljev in široke podplate. Tudi lahko hodi po koncu samo po zadnjih dveh, kakor človek; pleše in tudi na drevo pleza. Naj raje je med, zato mu pravimo prav za prav medjed. Ima pa tudi rad rastline, pa tudi živali zasači in jih terga, postavim, jelene, serne, konje in govedo, ki jih večidel z enim udarcem s sprednjimi kerticami ubije. Jeseni odebeli in gre potem v berlog ali v luknjo, kjer vso zimo spi in nič ne je. Med-

vedka storí po dva ali tri mlade, ki niso večji od podgan, pa hitro rastejo. Medvedova koža je rujava in imenitna, pa tudi medvedovo mesó jedó nekteri ljudjé. So pa tudi beli ali morski medvedi, ki so še večji, kakor rujavi; pa so zeló hudi. Človeka se medved le malokrat loti. Medved ni tako zgrabljiv, kakor kake druge dereče živali. Če vzame ovco ali kako drugo žival, je nekaj pojé, drugo pa pustí na mestu, kjer jo je tergal. Ta navada pa ga večkrat hudo spleča in ga še celó življenje veljá, ker lovci se skrijejo na drevesa, ga čakajo in ustrelé. Včasí pa jih tudi medved učí kozje molitvice“.

Matiček: „Jaz bi že ne šel medveda lovit“.

Oče: „Jaz tudi ne; le branil bi se, če bi mi hotel kaj hudega storiti“.

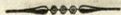

Otrok pri volkovih.

Daleč za gorami je živela uboga žena, ki je imela sinka komaj štiri leta starega. Neki dan gre z njim delat na njivo, ki je bila blizu košatega gojzda. Ko mati pri njivi okopuje in pleve, sedi sinek na koncu njive, si igra z murčki, mravljinci, kobilicami i. t. d., in ima v roki leseno žlico, ki so jo mati z južino, s kislim mlekom, sabo prinesli. In glej! ko bi trenil, pride iz gojzda velik volk, prime dečka za hlačni rob in ga odnese v tamni gojzd. Mati sliši sinka vpiti; toda prepozno je bilo. Kmali zgine volk v hosti in tudi deček utihne. Prestrašena reva teče v vas in kliče ljudi, da bi šli v gojzd za volkom. — Med tem časom pa pride po gojzdu neki popotnik, ki je zašel od prave poti. Ta sliši na nekem kraji v gosčavi govoriti, ter si misli: tukaj so ljudje, grem k njim, da bom za pravo pot zvedil. Pridši bliže, sliši besede: „Beži, če ne, te bom udaril!“ Ko

pa skozi germovje bolj na tanko pogleda, vidi malega dečka, ki sedi na tleh; zraven njega pa je pet mladih volkov, ki k dečku silijo in ga hočejo za ramo popasti. Starega volka pa ni bilo zraven, ker je menda že zopet šel po gojzdu živeža iskat. Kolikrat tedaj mladi volkovi hočejo dečka za ročico popasti, udari on z žlico proti njimi in pravi: „Beži, če ne, te bom udaril!“ Popotnik se prestraši, skoči s palico na volkove in jih pobije; potem pa vzame dečka v naročje in hiti iz gojzda, da bi ne prišel veliki volk, in da bi njega in dečka ne raztergal. Pridejo pa že tudi ljudje iz vasi z vilami in baticami na volka. Tudi dečkova mati je bila pri njih. Popotnik ji dá ljubega sina zdravega nazaj.

Večja ko je nevarnost, bližje je božja roka.

Volk in prasè.

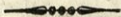
Volk in prasè se srečata. Prasè je bil pošten, volk pa naj hujši ropar. Pomenkovata se tako le:

Volk: „Vidiš, da nisem tako uboga stvar kakor ti; vsaki dan kosim kakor gospôda“.

Prasè: „Verjamem ti, da se ti bolje godí, kakor meni; pa vendar, povej mi, kje pa dobiš vsaki dan tako dobro hrano?“

Tega vprašanja pa volk ne more odgovoriti. Bliska z nesramnimi očmi, ter jo tiho in nekako potepeno maha naprej, kakor krivični ropar.

Marsikteri človek je na videz srečnejši, kakor drugi; pa se more svoje sreče sramovati, ker mu izvira po nepoštenih potih.

Divja koza.

Blažetova hiša stoji pod visokimi gorami, ki ločijo Kranjsko od Goratana in Štajarja. Blaže dokler je bil še mlad, je bil pogumen lovec, in se je rad plazil po visokih gorah in nevarnih pečinah. Neki večer pride pozno domu in prinese ves moker ustreljeno divjo kozo na herbtu. Vsa družina je vesela, da je prišel srečno domu in dobil tako lepo žival. Drugi

dan pripoveduje Blaže otrokom in drugim, ki so divjo kozo ogledovali, kako se je po Storžiču plazil in divjo kozo zalezoval. „Še preden je solnce izšlo, sem bil verh gore“, pripoveduje Blaže. „Tu se priplazim nekemu verhu nasproti, kjer je bilo malo ravnice, in glej! na tej ravnici zagledam lepo divjo kozo, ki je tanko poslušala in bistro gledala proti meni. Hitro jo denem na muho, sprožim, in imel sem jo. Zvezal sem ji noge in jo zadel na herbet, in šla sva proti domu. Večkrat sem se bal, da bi ne bil z njo vred trešil v prepad, pa kvedrasti čevlji s kramžarji in palico me je varovalo, da se nisem spodtaknil.

Vidite, kaka ljuba žival je divja koza!*) V glavo, oči, nos, ušesa in rep je ravno taka, kakoršne so domače koze. Rožičke ima kratke. Stojé ji ravno nad očmi, in so na verhu tako nazaj zakravljeni, da se lahko nanje obesi. Barve je sivkaste. Noge ima tanke in je dobra skakavka.

*) Poleg Slov. berila za I. g. r.

Domovina te gibčne živali so v Evropi tirolske, švajcarske, savojske in pirinejske gore. Pa tudi pri nas se večkrat dobi. Živež te živali so: močno dišeče zeliša, mnoge koreninice, listje in berstje. Mesó te živali je kaj dobra pečenka. Iz kože se delajo prav terdne irhaste hlače. Za to se meni prav dobro zdi, da bom zdaj saj enkrat imel zopet dobre hlače“.

Tako je pripovedoval pogumni lovec Blaže. Vsi so ga radovedno poslušali, in sosedov Pavlek pravi, da zna lovcevo pesem, ktero so ga stari oče naučili. Tako le jo zapoje:

Torbo 'mam na rami,
Puško pod rokami,
V žepu robe pa —
Praha, peseka.

Zajce in sernjake
In živali take
Vberam s pikico,
Pokam radostno.

Tiho grem po doli,
Gledam pa okoli,
Jeli ne bi šla
Kje pečenkica.

Enkrat pa očeta
Srečal sem medveda;
Huda b'la je ta,
Sva se rukala.

Kadar le pomerim,
Hudi strah zaverim,
Vse se me boji,
Urnih nog beži.

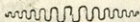
Vendar sem ga vkrotil,
S krogلامي umoril;
Hvalil sem Boga,
Da me rešil ga.

Mladi konj.

Mladi konj, kteremu se ni ljubilo delati, se uterga od voza, in beži v gojzd. Tu živi prosto in veselo, in vse poletje in vso jesen lenobo pase. Pa zima pride, in drevje zgubi listje. Polja stojé prazne, in debel sneg zapade in pokriva zemljo. Konj ne dobi nikjer živeža in strehe. Zdaj spozná, da je bil prenegel, se kesá in pravi: „Kako sem neumen! ko bi se ne bil dela ogibal, bi bil imel dovolj ovsá in sená, in bi bil na gorkem in suhem stal; zdaj pa moram tukaj stradati in zmerzovati“.

Lenuhu se hudo godí;

Kdor priden je, kruha dobi.

Pes pri zdravniku.

Neki zdravnik je imel prijatla, čigar pes si je nogo zlomil. Zdravnik vzame prijatlovega

psa k sebi, in ga srečno ozdravi. Nekaj časa potem, ko zdravnik v navadni izbici dela, sliši, da nekaj po vratih praska. Zdravnik odpre vrata, in kdo je pri vratih? Pes je z ozdravljeno nogo, in pri sebi ima še nekega drugega psa, ki ima tudi zlomnjeno nogo, s katero se je komaj do vrat priplazil. — „Naj bo“, pravi zdravnik, „to pot te bom vbogal, ker vem, da sta prijatla; zanaprej pa me nikar več ne nadleguj!“

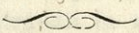
Žival neumna večkrat nas uči,
Da bližnjemu naj dobro se stori.

Opica za sodnika.

Dve mački ste najdile kos sira. Da bi ga pa obe enako polizale, si zvolite opico, da bi jima ga razdelila. Opica prereže sir, vzame tehtnico, in ga položi v vsako tehtnično posodo en kos. Ker pa je en kos nekoliko težji od

drugega, ga nekoliko odreže in pojé. Potem pa je zopet kos na drugi strani težji od prvega; tudi tega si nekoliko odreže, in pojé kosček; in tako je delala tako dolgo, da je bilo še prav majhen kosček sira na tehtnici. Mački, ki ste to gledale, ste nevoljne, vzamete kosček sira s tehtnice in ga godernjaje pojeste.

Tako se dostikrat godí na svetu. Marsikdo se hlíni, kakor bi hotel drugim pomagati, pa le sam svoje žepe polni.

Čebela in mravlja.

Lepo spomladno jutro je šumela čebela po pisani trati. Vsako cvetico je poljubila in pridno nabirala med in vosek. Mravlja jo gleda, in ji pravi: „Sestrica, ti si zeló pridna in prav dobro skerbiš za svojo hišo! Pa saj veš, da tudi jaz nisem lena; neutrudena delam majhne

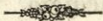
luknjice in kopljem ceste pod zemljo; zraven se noč in dan trudim s svojimi mladiči. Vendar pa me ljudje preganjajo in neusmiljeno zatirajo. Če pridem sama ali v družbi v kako čumnato, zaženejo ljudje tak hrup, kakor bi bil naj hujši sovražnik prišel. Tu nas potem, kakor morejo, preganjajo in pokončujejo. Če si naredimo na vertu ali na travniku stanovanja, nam jih ljudje hitro razdrejo in nas preženejo; če lazimo na kako drevo po terdo zasluženo hrano, namaže vertnar deblo z neko strupeno rečjo, da ne moremo gori“ i. t. d.

„Ali se ti to zdi čudno?“ pravi čebela. „Primerjaj moje delo s tvojim! Ti si ne iščeš svoje hrane samo tam, kjer jo natora vsem stvarem pripravlja, temuč ti tudi greš za rečmi, ki so jih že drugi nabrali: ti se splaziš v ptuje hrame, in še celó k meni se prisiliš; ti pokončuješ, ko nabiraš, delaš škodo pri drevji in na travnikih. — Jaz nabiram svoje zaklade iz cvetja in cvetic, in ne pokončam jim ne lepote, ne duha.

Tudi, kar ti nabereš, nikomur nič ne daš. Jaz delam bolj za druge, ko za se. Moj méd in vosek — koliko koristi ljudem! Ali bi ne bilo prav, da bi mene varovali, če tebe preganjajo?“

Tud' delaj za druge, ne samo za sé!

Kdor služi le sebi, 'ma puhlo sercé.

Solnce in živali.

O sel: „Oj solnce rumeno, nikar ne pripekaj tako hudo! saj bom mogel truda in pota pri delu poginiti.“

Kača: „Hvala ti bodi za ljubo gorkoto, drago solnce; ves božji dan se grejem in radujem na tvojih milih žarkih.“

Sova: „Ne morem te viditi, nadležno solnce; kamor grem in se vtaknem, greš za menoj; oslepilo me boš!“

Miška: „Dobrotljivo solnce! le še dolgo sijaj, da bo žito zorilo in mi ne bo hrane manjkalo!“

Solnce sicer posluša, kar pravijo živali, —
pa sije dalje in — molčí.

Moder človek dela le dobro, kjer more,
Akoravno vé, da vsem vstreči ne more.

Kaj nas živali učé.

Mala Lizika je v šoli slišala, da nas vsaka žival kaj uči, ako pazimo, kaj vse dela. Ko gre Lizika iz šole domú, vidi da mravlja teče čez stezo, Lizika jo nagovori rekoč: „Povej, mravlja, kaj me učiš?“

Mravlja: „Učim te delati. Jaz vstajam vsaki dan zgodaj, in še le, ko gre solnce za goro, jenjam delati. Le pazi, in boš vidila, da ves dan pridno delam in da nobene minute leno ne zamudim, in vendar ne dobim za to nikakoršnega plačila“.

Lizika gre naprej in pride v neki vert, kjer je bil lep čebelnjak. Tu poterka na čebelni

panj in pravi: „Povej, čebelica, kaj me ti učiš?“

Čebelica: „Učim te, da bodi redna. Le poglej v našo hišico, da nas boš bolje poznala. Dvajset tisuč nas je, ki notri delamo. Vsaka vé, kaj mora delati, in nobena ni drugi na poti. Vsaka gre o pravem času ven na pašo, in pride o pravem času nazaj“. Ne daleč od čebelnjaka vidi Lizika kuža belca, ki nekaj zakopuje. K njemu gre in ga vpraša: „Povej, belec, kaj pa me ti učiš?“

Belec: „Učim te, da bodi varčna. Poglej, tukaj imam mastno kost, ki mi je opoldne ostala. Zakopal jo bom in takrat poiskal, kadar bom zopet lačen“.

Lizika pride na dvorišče, in tu vidi na plotu petelina, ki ravno s perutami počí in glasno zapoje. „Povej mi, petelin, kaj pa me ti učiš?“ ga vpraša deklica.

Petelin: „Učim te, da zgodaj vstajaj. Solnce zjutraj še ne prisije čez goro, že

pojem in skočim z gredi. Zjutrajni čas je za delo naj bolji čas. In kdor zgodaj začne delati, gre zvečer lahko pred počivat“.

Potem gre Lizika memo hleva. Tu sedeta na pragu dva bela zajčka, in se tako terdo vkup tiscita, kakor bi si kaj pripovedovala. Lizika jima pravi: Ljubčka moja, kaj me bota vidva učila?“

Zajčka: „Učiva te, kako moraš bratce in sestrice rada imeti. Midva sva brata. Oba jeva eno deteljno peresce, oba pijeva iz enega korita, oba leživa v eni luknji. Vedno si vkup igrava, in nikoli eden drugega ne draživa. Kamor eden poskoči, poskoči tudi drugi za njim“. Lizika gre v hišo. Tu sedi pri peči mačka, in si ušesa umiva. Deklica pravi: „Gotovo, muca, tudi ti me boš kaj učila. Povej, povej mi tudi ti kaj!“

Mačka: „Učim te, da bodi snažna. Jaz ne morem terpeti, da bi bila le količkaj umazana. Dobro vem, da imajo ljudje veliko

raje takega, ki je vedno čeden. Zato se večkrat umivam, in ni se mi treba sramovati, naj pride v hišo kdor koli“.

Lizika si je dobro zapomnila vse, kar so ji povedale živali in pravi: „Tudi jaz bom vedno rada delala, bom redna in varčna, bom zgodaj vstajala, bom bratce in sestrice rada imela, in bom vedno prav snažna; sicer bi me živali osramotile“.

Zvenjena cvetica.

Anca: „Povejte, mati, zakaj je moja cvetica tako kmali obledela“.

Mati (pogledaje cvetico): „Tvoja cvetica je takega plemena, da ne usahne naenkrat, temuč počasi umira, če nima svetlobe, gor-kote in mokrote. Zapomni si, ljuba moja, da se tako tudi godí pri mladih ljudéh. Če mladosti manjka potrebnih naukov, to je, če jih

ne sliši, ali če jih noče poslušati, tudi počasi na duši umira in bleđi, kakor mlada cvetica. Varuj se tedaj, ljuba hčerka, da ne boš podobna zvenjeni cvetici!“

Anca: „Ljuba mati! obljubim vam, da vas bom vedno rada vbogala in se ravnala po vaših lepih naukih“.

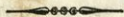

Vertnica in lilija.

Rumeno solnce je zahajalo in zadnje svitle žarke razlivalo po ljubih cveticah. Na nekem vertu ste rastle vertnica in lilija blizo vkup. Vertnica je imela ravno perve popke, in lilija je bila še zavita v zeleni obleki. — Nežika, vertnarjeva hči, je imela te cvetici zeló rada; kar je mogla, je skerbela, da ste lepo rastle. — Po noči je. — Luna milo sije, in tisuč drobnih zvezdic miglja na jasnem nebu. Vsa natora počiva; kar listek se ne gane na drevesu, in

nobena bilka se ne pripoguje; le svitle kresnice svetijo letaje med tihimi cveticami in drevesci. In glej! vertnični popek se razpoči, in iz rudečkastega cvetja duhtí prijetni duh, kakor kadilo iz cerkvene kadilnice, proti nebesom. Potem se razpustí tudi lilija, in kaže luni svojo belo srajčico.

Zlato solnce rodí perve svitle žarke, in pri-sije skozi okno na posteljo, kjer je vertnarjeva pridna hčérka spala. Nežika se zbudí, se pokriza, napravi, teče k materi in pripoveduje: „Mati! meni se je pa nocoj nekaj lepega sanjalo. Zdelo se mi je, da je iz verta prišel bel angeljček k meni, in mi je povedal, da ste se moje ljube cvetici, vertnica in lilija, razcve-tele. Bog vé, če je res tako!“ Nežika teče hitro na vert, in res je! Obe cvetici ste bile razcvetene in lepe, kakor dve mlade deklici v praznji obleki. Nežika pogleda v nebo in pravi: „O ljubi Bog! kako lep in dober si ti, ki vstvarjaš tako lepe stvari!“

Perve cvetice.

Spisal P. Cebin.

Pozdravljena cvetica zala,
 Ki prva si se prikazala,
 Si hudi zimi zazvonila,
 Pomlad da pride k nam premila,
 Cvetica bela, kakor sneg!
 Življenja prvi dnevi moji
 Podobni so milobi tvoji.

Ti druga, kakor nébo jasna,
 Lepó dišeča vijol'ca krasna!
 Tvoj duh se prvi razprostira,
 Zato te deklica nabira.
 Preljuba, diješ tud' za me?
 Osoda s'cer me resno kliče,
 Pri tebi stati me le miče.

In ti kot ogenj zarudena,
 Bliščča vsa, da tak nobena,
 Ljubezni plam v obraz mi vlivaš,
 Ko cvetke svoje mi razvijaš.

Tud' jaz ljubezen ti darim!
 K'darkoli stvarnik te bo zbúdil,
 Ljubezen k njemu bom občutil.

Se cvetke bote poslovile,
 Spomlád pa spet se povernile,
 Odjemale mi bote žela
 Po tughah zgerbanega čela;
 K'darkol' pri vas bodem postajal,
 Se v duhu z vami bom pomlajal.

Plavice.

O času žetve so šli oče z otroci memo njive, na kateri se je zrela rež zibala. Polno klasje se je globoko pripogovalo; le modre cvetice plavice so med njimi po koncu glavice mogle. Markec, umni deček, očeta vpraša: „Povejte, oče, zakaj je med žitom toliko plavic? Spomnim se, da so mi stari oče rekli, da te cvetice žitu še celó škodujejo“.

„Se vé da“, pravijo oče, „če pri vsaki božji stvari samo gledamo, koliko nam koristi, se nam zdi, da so te lepe cvetice med žitom popolnoma nepotrebne. Vendar ravno plavice veliko pomenijo in nam kažejo, kako je Bog vsegamogočen. To veličastno klasje zraste iz zernja, ki ga kmetovavec vseje in, bi rekel, trudno pridela. Lahko bi tedaj človek mislil, da si je lepo rumeno žito sam pridobil, in da mu ni nobena druga moč kaj pripomogla. Taka misel pa bi bila kriva in pregrešna. Bog pa, ki nas tisučerno spominja, kako je mogočen in dobrotljiv, je vsadil med klasovje krasne cvetice plavice, ki so podobne nebesni višavi, in nas spominjajo, da ves blagoslov pride k nam od dobrotljive božje roke. Kadar smo tedaj na polji in vidimo med klasjem lepe cvetice plavice, moramo misliti v sercu na Boga in zdihniti: „Oj, vse, kar morejo ljudje storiti, bi nič ne bilo in ne zdalo brez nebeškega blagoslova!“

Tako so govorili oče. Otroci pa so se ozirali od lepih plavic proti nebu, in od neba nazaj na plavice, ter nikoli niso pozabili, zakaj so plavice med klasjem.

Solnčnica in osat.

Pri hiši pod oknom je rastle in cvetela rumena solnčnica, in je ošabno gledala na svoje male sestrice cvetice. Vse cvetice okoli in okoli so jo spoštovale kot svojo kraljico.

Na daleč od tam je rastle sčet, ali kakor ji nekteri tudi pravijo, bodeča neža, ktero pa je vsak zasramoval in se je ogibal. Vsa žalostna pravi neki dan srečni solnčnici: „Kako srečna si ti! Kdor te vidi, te občuduje, in vse druge cvetice na vertu se ti priklanjajo; jaz pa, uboga reva, ves dan žalujem in se na tla stiskam. Nihče me nima rad, in živa duša me ne pogleda. Oj, kako različno je tvoje in

moje življenje! Le eno samo uro bi bila rada na tvojem mestu in se grela na zlatem solncu! Kako rada bi potem umerla!“ Ravno ko bo-deča neža tako govori, pride memo hiše neki sirovi deček, stopi k ošabni solnčnici, jo od-terga, ji populi peresca, in pohodi njeno lepo cvetje.

Umirajoča solnčnica še govori: „Kaj mi je pomagalo, ker sem bila tako očitna? Ravno to me je pokončalo. Blagor vam, sestrice moje, ker še uživete čversto sapo in še gledate v milo jasno nebo!“

Minljiva lepota ti sreče ne dá,
Še rada v nesrečo, pogubo peljá.

Kako cvetice rastejo.

Glej zernice malo
Na zemlji leži,
Popiha mu vetrec,
Ga v tla zapraší.

Tu spančka tak sládko,
Ko dete mladó,
In zemljica mati
Ga varje skerbno.

Pa žeja ga včasí,
 Bog piti mu dá,
 In kmali priraste
 Iz tal do verhá.

Prihaja le večji,
 Odrasča lepó,
 Sam Bog mu napravi
 Obleko novó.

Krasni šopek.

Bil je kresni dan in učnikov god. Učenci so prinesli svojemu ljubemu učniku prelep šopek iz naj ljubših cvetic. Učenik se učencem za to lepo vezilo priserčno zahvalijo, potem pa tako le o cveticah govoré: „Ljubi moji! ker je v tem šopku toliko krasnih cvetic! vam bom pa razložil, kaj vsaka pomeni in vas opominja. Vidite, tukaj v sredi šopka je bela vertnica. Bela barva pomeni nedolžnost. Tudi vi ste prejeli prelepo podobo te krasne cvetice, kadar ste bili keršeni in odeti z belim oblačilom nedolžnosti. Spomnite se tedaj vselej, kadar vidite belo vertnico, da mora tudi vaše serce biti brez

madeža, to je, brez greha, če hočete biti srečni na tem in na unem svetu. Bela barva pa je tudi praznična. Zato se male deklice oblečejo belo, kadar gredo potresat pri procesii s presv. Rešnjim telesom. — Zraven bele blisčí v šopku tudi rudeča vertnica. Rudeča barva pomeni ljubezen. Ljubezen je naj večja čednost, zakaj, kdor ne ljubi, ne more živeti. „Ljubi Boga čez vse, in bližnjega, kakor samega sebe“, je naj večja zapoved, kakor je rekel naš usmiljeni zveličar. Če se bote vedno ljubili med sabo, bote srečno živeli. Vsa natora je polna ljubezni. Vse se ljubi, zato ker vse pride od Boga, ki je vir vse ljubezni. — Na desni v šopku vidite modro lilijo, in spodaj je nekaj vijolic, ki molé glavice na kviško. Modra barva pomeni ponižnost. Ponižnost je začetek vseh drugih čednost. Kdor je ponižen, spozná, da ni sam nič, temuč da ima vse le od Boga; zato pa tudi ponižni dobro vé, kako je slab, in se nikoli ne povikšuje čez druge. Vijolica je pa tudi zato tako ljubeznjiva,

ker je prva med pomladnimi cveticami. Ona cvete samotna v kakem germovji in je v mahu skrita, pa vendar prijetno diši daleč okoli. Tako mora tudi človek le dobro delati in se ne bahati. Med temi cveticami so tudi potočnice. Ta cvetica nas posebno spominja, kako Bog lepo skrbí za vse svoje stvari, da nikjer in nikoli nobene ne pozabi. Zraven potočnice se svetijo svetlo-rudeči klinčki ali nageljni, ki so kakor goreči plami med drugimi cveticami; ti pomenijo, da moramo tudi mi goreče ljubiti Boga in goreče spolnovati vse, kar on zapoveduje. Goreče poslušajte tedaj lepe nauke v šoli in v cerkvi, da ne bote zakopovali svojih lepih darov, ki vam jih je ljubi Bog podelil. Povsod med krasnimi cveticami vidim vpleten zelen rožmarin, kateri ves šopek nekako posebno povečuje. Cvetice brez zelenja bi bile res kakor jedila brez soli in življenje brez upanja. Zelena barva posebno dobro dé očém in pomeni upanje. In glejte! ravno upanje je tista moč,

ki tudi človeka podpira, in ga lepo tolaži v vseh britkih okoliščinah pozemeljskega življenja. Vsaki človek kaj upa. Učenik upa, da bo svoje učence tako izredil, da bodo enkrat zadovoljni in srečni ljudje; starši upajo, da jih bodo njih otroci veselili; nesrečni mladeneč ali nesrečna deklica upa, da se bo iz nesreče sreča rodila; delavni kmet upa, da bo veliko nažél in pridelal; vsi pa upamo, da se nam bo na unem svetu dobro in veselo godilo, in to upanje, ljubi moji, je naj boljše in slajše; zakaj, če nas vse zapusti in žali na tem svetu, vendar vemo, da nas čaka na unem boljše življenje brez križev in težav, če bomo le tukaj zvesto spolnovali božjo voljo.

Zdaj, ljubi moji, bom spravil ta šopek, ki me živo spominja, kako zeló me ljubite. Vi pa si tudi dobro zapomnite, kaj nas učé cve-tice, in vselej, kadar jih bote vidili ali se jih spominjali, se spominjajte tudi lepih naukov, ki nam jih ljubi stvarnik z njimi v serce zasaja“.

Učenci so ljube učnikove besede prav pazno poslušali in jih vse svoje dni v srcu ohranili.

Cvetična osoda.

Cvetici dve obe zvenljive
Ležale vkup na poti ste;
Ste milo se pogledovale,
Še zgovorile tako se:

„Nevesti sem iz venca padla“

Se rahlo prva oglasi,

„Življenje moje lepše klilo,

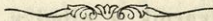
Ko tvoje je, sestra ti!“

„Jaz bila sem v mertvaškem vencu“,

Odverne druga sestra;

„Slavila ti si radost zadnjo,

Glej, jaz pa zadnji zdih srcá!“

KAZALO.

	Stran.
Predgovor	3
Sanja	5
Molitev	6
Božje oko	9
Pobožna želja	11
Bog varuje nedolžnost	12
Pridnost	16
Deček Lipe	17
Bogatin in revež	21
Ne zasramuj revežev	23
Otroška jeza	31
Ljubezen	33
Dobra deklica in pobožni starček	33
Pridni učencec	36
Tat	38
Človeška duša	41
Minljivost	43
Pokorni otrok	43
Materna molitev	45
Vbogaj svoje starše	56
Rute	57
Pod hruško	59
Nevošljivost	63
Drevesca	66
Naj lepši vert	68
O šolskih praznikih	69
Kos in kukavica	81
Kuku	83

Labodovo gnjezdo	84
Mlada žaba	86
Tiček v kletki	89
Tičevo delo	91
Spomin	92
Škerjanec	93
Prepelica	95
Čaplja	96
Veverica	97
Nekaj od lesice	100
Zajic in lesica	101
Medved	105
Otrok pri volkovih	108
Volk in prasè	110
Divja koza	111
Mladi konj	114
Pes pri zdravniku	114
Opica za sodnika	115
Čebela in mravlja	116
Solnce in živali	118
Kaj nas živali učé	119
Zvenješa cvetica	122
Vertnica in lilija	123
Perve cvetice	125
Plavice	126
Solnčnica in osat	128
Kako cvetice rastejo	129
Krasni šopek	130
Cvetična osoda	134

1.
4
5
9
1
2
3
5
6
7
0
1
5
8
0
1
4
4
5
6
8
9
2
3
5
6
8
9
0
4

